RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

ÄRISALADUSETA

**OTSUS**

| | |
|---|---|
| **Vaidlustusasja number** | 221-26/312013 |
| **Otsuse kuupäev** | 11.11.2026 |
| **Vaidlustuskomisjoni liige** | Ulvi Reimets |
| **Vaidlustus** | Introduct Estonia OÜ vaidlustus Välisministeeriumi riigihankes „Diplomaatide portaali ja menetluskeskkonna (VEIS) uue digilahenduse arendustööde tellimine“ (viitenumber 312013) otsustele tunnistada edukaks ühispakkujate Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ pakkumus ning kvalifitseerida ja jätta kõrvaldamata ühispakkujad Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ |
| **Menetlusosalised** | Vaidlustaja Introduct Estonia OÜ, esindaja vandeadvokaat Keidi Kõiv<br>Hankija Välisministeerium, esindaja Magnus Lomp<br>Kolmas isik ühispakkujad Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ |
| **Vaidlustuse läbivaatamine** | Kirjalik menetlus |

**RESOLUTSIOON**
RHS[1] § 192 lg 3 p 7 ja § 197 lg 1 p 8, RHS § 197 lg 1 p 5 ja RHS § 198 lg 1 alusel

1. **Jätta läbi vaatamata Introduct Estonia OÜ vaidlustus osas, milles taotletakse hindamisotsuse Introduct Estonia OÜ pakkumusele määratud tehnilise, arhitektuurse ja funktsionaalse lähenemise kriteeriumi ning projektiplaani ja ajakava kriteeriumi hindepunktide andmise osas kehtetuks tunnistamist.**
2. **Rahuldada Introduct Estonia OÜ vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Välisministeeriumi 09.10.2026 otsused tunnistada edukaks ühispakkujate Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ pakkumus ning kvalifitseerida ja jätta kõrvaldamata ühispakkujad Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ.**
3. **Mõista Välisministeeriumilt Introduct Estonia OÜ kasuks välja vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 2560 eurot ja lepingulise esindaja kulud summas 3400,8 eurot käibemaksuta.**

**EDASIKAEBAMISE KORD**

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

[1] riigihangete seadus

## JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

## ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

**1.** 03.07.2026 avaldas Välisministeerium (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Diplomaatide portaali ja menetluskeskkonna (VEIS) uue digilahenduse arendustööde tellimine“ (viitenumber 312013) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

Hankija soovib Riigihanke tulemusena sõlmida raamlepingu ilma minikonkursita (hanketeate p 5.1.15).

**2.** 19.10.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Introduct Estonia OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 09.10.2026 otsustele tunnistada edukaks ühispakkujate Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ pakkumus ning kvalifitseerida ning jätta kõrvaldamata ühispakkujad Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ (edaspidi Kolmas isik).

Vaidlustaja on eraldi vaidlustanud ka Hankija koostatud hindamisotsuse Vaidlustaja pakkumusele määratud tehnilise, arhitektuurse ja funktsionaalse lähenemise kriteeriumi ning projektiplaani ja ajakava kriteeriumi hindepunktide osas.

**3.** Vaidlustuskomisjon teatas 26.10.2026 kirjaga nr 12.2-10/221 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 29.10.2026 ja neile vastamiseks kuni 03.11.2026.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija.

**4.** Käesolevas vaidlustusasjas on Vaidlustaja ja Hankija oma menetlusdokumentides kajastanud andmeid, mida Vaidlustaja käsitleb oma ärisaladusena. RHS ei näe ette, et kogu vaidlustusmenetluse saaks kinniseks kuulutada, vaidlustuskomisjoni otsus tuleb üles laadida riigihangete registrisse. Vaidlustaja ärisaladuse kaitseks on vaidlustuskomisjon koostanud käesolevast otsusest kaks versiooni:

1) otsuse täielik versioon, millest Vaidlustaja ärisaladusi sisaldavaid osi eemaldatud pole, tehakse teatavaks Vaidlustajale ja Hankijale;

2) otsuse versioon, millest on eemaldatud Vaidlustaja ärisaladust puudutavad osad, mis on tähistatud märkega [Vaidlustaja ärisaladus], tehakse teatavaks Kolmandale isikule ning laaditakse üles riigihangete registrisse.

## MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

**5.** Vaidlustaja, **Introduct Estonia OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

**5.1.** Vaidlustaja pakkumus sai hindamisel kokku 84 punkti, jäädes Kolmanda isiku edukaks

tunnistatud pakkumuse 86-punktilisest tulemusest maha 2 punktiga.

Vaidlustaja hinnangul rikkus Hankija hindamisel läbipaistvuse, kontrollitavuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid: rakendas avaldamata detailsusnõudeid, põhjendas hindeid üldsõnaliselt ning kohaldas hindamiskriteeriume erinevalt.

**5.2.** Riigihanke alusdokumentide järgi toimub pakkumuste hindamine järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- tööde kogumaksumus ilma käibemaksuta (osakaal 30 punkti);
- tunnihind ilma käibemaksuta (osakaal 10 punkti);
- tehniline, arhitektuurne ja funktsionaalne lähenemine (osakaal 20 punkti);
- arendusmeeskonna kogemus ja kompetentsid (osakaal 20 punkti) ning
- projektiplaan ja ajakava (osakaal 20 punkti).

Vaidlustaja vaidlustab otsuse üksnes tehnilise, arhitektuurse ja funktsionaalse lähenemise kriteeriumi ning projektiplaani ja ajakava kriteeriumi osas.

**5.3.** Hindamisotsuse õigusvastasus tehnilise, arhitektuurse ja funktsionaalse lähenemise hindamiskriteeriumis

Hindamise aluseks on muu hulgas pakkumuses esitatud dokument „Tehniline ja arhitektuuriline lähenemine“ (edaspidi Tehniline lähenemine).

Hankija koostatud Koondtabelis (edaspidi Koondtabel) toodud põhjendused ei ole õiged.

**5.3.1.** Hankija nõudis metoodikas avaldamata rakendusdetailsust: ühise taastepunkti valimise ja puuduva faili käsitlemise, saabunud vastuse menetlusega sidumise ja automatiseerituse ning keskse logimise ühenduse ja saladuste asendamise järjekorra kirjeldamist. Maksimumhinde kirjeldus nõudis aga selgeid andmevooge, komponente, liidestusi ja väliseid sõltuvusi ning põhjendatud toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse ja laiendatavuse põhimõtteid, mitte iga tõrkeolukorra või rakendussammu ammendavat kirjeldust. Ka Lisa 3 kehtestas tulemused, mitte Koondtabelis nõutud kirjeldusdetailsuse. Vaidlustaja väitel ei nõutud teistelt pakkujatelt sama detailsust.

**5.3.2.** Taastamise etteheide ei arvesta Tehnilise lähenemise p-e 8.8, 10.8 ja 13.3. MFN-i terviklikkuse nõue määrab taastamisjärgse tulemuse, mitte selle saavutamise viisi. [Vaidlustaja ärisaladus]

Hankija ei kehtestanud lubatud andmekao ega taasteaja arvulist nõuet. [Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja hinnangul nõuab Hankija seega [Vaidlustaja ärisaladus] taset, mis kuulub käitus- ja hooldusdokumentatsiooni, mitte hinnatavasse arhitektuuripõhimõtete kirjeldusse.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja peab kasutaja allkirjastamisvahendi, rakenduse ja konteineri loomise koostöö ning katkestuse mõju üksikasju metoodikas nõudmata rakendusjuhendi tasemeks.

„Diplomaatide portaali analüüsi“ p-ide 3.6 ja 3.6.1 järgi vajasid Maksu- ja Tolliameti, Transpordiameti, SMIT/PPA ning Äriregistri X-tee päringute andmekoosseisud ja

integratsioonitingimused täiendavat kokkuleppimist. Automaatse liidestuse puudumisel nähti ette dokumendi- või e-postipõhine andmevahetus. Ka tehniline kirjeldus nõudis liidestuste realiseerimise lähenemist ning väliste sõltuvuste ja riskide käsitlust, mitte veel kokku leppimata liidestuste lõplikku tehnilist spetsifikatsiooni. Vaidlustaja hinnangul ei saanud selliste üksikasjade puudumine välistada maksimumhinnet.

Dokumendipõhine andmevahetus hõlmab raadioloa (TTJA), relvaloa (PPA), tollideklaratsioonide (MTA) ning kinnisvara asukoha kooskõlastuse protsesse (Siseministeerium, Kaitseministeerium ja Tallinna linnavalitsus, p-id 3.5 ja 6.4). Hankija analüüs näeb nende puhul ette e-posti teel andmevahetuse, mitte automaatse välisliidese. [Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja hinnangul on sellega avatud vastuse saabumine, menetlusega sidumine ning käsitsi ja automaatsete toimingute piir.

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus]. Koondtabel ei selgita, miks need punktid ei vasta hindamismetoodika 5 punkti taseme nõudele.

P-ide 11.1 ja 11.10 litsentsipoliitika kehtib kogu töö vältel kõigile komponentidele. [Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja peab seda põhjendamatult erinevaks detailsusnõudeks.

**5.3.3.** Kolmanda isiku maksimumhinnet põhjendati ühise sessioonihalduse ja failihoidlaga, digiallkirjastamise komponentide ning andmevooga, keskse logimise teekonnaga (p-id 9.3–9.4) ja migratsiooni järjekorra, valideerimise, taaskäivitatavuse ning andmekvaliteedi seostega (p-id 11.2–11.7). Vaidlustaja peab võrreldavaks oma [Vaidlustaja ärisaladus]. Koondtabel ei ava tema hinnangul konkreetset kvaliteedierinevust, mis õigustab hindeid 5 ja 3, rikkudes RHS § 47 lg 4 p-i 3 ning võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtteid.

**5.3.4.** Vaidlustaja peab riigihankeid viitenumbritega 305569 ja 312013 sisuliselt võrreldavaks: tehnilised kirjeldused käsitlevad sama süsteemi, turvaklassi K2T2S2, analüüsidokumenti, esimese tellimuse ulatust ning valdavalt samu arendus- ja dokumenteerimisnõudeid. Vaidlustaja hinnangul kattuvad ka vaidlusaluste 20-punktiliste kvaliteedikriteeriumide hindamisesemed. Varasemas hankes sai Vaidlustaja samal arhitektuuri- ja planeerimislähenemisel põhineva pakkumuse tehnilise lähenemise eest 20 punkti 20-st, nagu ka Kolmas isik, koondtulemuste erinevus tulenes meeskonna kogemuse ja kompetentside hindest. Käesolevas Riigihankes sai Vaidlustaja mõlemas vaidlusaluses kriteeriumis 12 punkti 20-st ehk hinde 3. Vaidlustaja peab erinevust põhjendamatuks ning viitab vaidlustuse lisa 1 konfidentsiaalsele võrdlustabelile.

**5.4.** Hindamisotsuse õigusvastasus projektiplaani ja ajakava hindamiskriteeriumis

Ka projektiplaani kriteeriumi hindamisel ilmnevad nii standardi avaldamata jätmise kui ka pakkujate ebavõrdse kohtlemise probleemid.

Koondtabelis toodud põhjendused ei ole õiged.

**5.4.1.** Vaidlustaja hinnangul ei arvesta etteheited projektiplaani töömahtu ja riskimeetmeid. [Vaidlustaja ärisaladus].

Hindamismetoodika ega tehnilise kirjelduse p 13.3.1 ei kehtesta analüütiku minimaalset tunnimahtu, kasutusloo- või ärireeglipõhist arvutusnõuet ega kohustuslikku vormi. [Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

Tehnilise kirjelduse p-id 4.2, 4.5 ja 4.6 nõuavad VEIS-i andmete ja menetlusloogika üleviimist uuele arhitektuurile, p 5.4.8 hõlmab migratsiooni ja andmekvaliteedi parandamist ning p 5.5.3.4 esimese tellimuse toimimiseks vajalike andmete migreerimist. Seega kajastab kõrge andmekvaliteedi riski tuvastamine Vaidlustaja hinnangul töö keerukust, mitte plaani puudust.

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

Vaidlustaja hinnangul ei arvesta kattuvate tööde etteheide kirjeldatud töökorraldust ega garantiikohustust ning nõuab Riigihanke alusdokumentides sätestamata ümberplaneerimise detailsust.

Lisa 3 nõuded OWASP ASVS tasemele 2, eID-autentimisele, logimisele, andmevahetuse dokumenteerimisele, terviklusele, automaat- ja integratsioonitestidele, staatilisele koodianalüüsile ning sõltuvuste turvakontrollile kinnitavad riskijuhtimise ja kvaliteeditagamise vajadust. Hangiti ka tehniline, arhitektuuri-, paigaldus- ja liidestusdokumentatsioon ning suurema arenduse tellimisel võis Hankija nõuda sõltumatut turbetestimist. Vaidlustaja rõhutab, et nende tegevuste ja ajapuhvri kavandamine toetab Projektiplaani, mitte ei ole selle nõrkus.

Vaidlustaja viitab Riigikohtu otsuse 3-20-1198/58 p-le 21: täpsem tasemekirjeldus vähendab hindamisruumi ning hinne peab kirjeldusest lähtuma. Vaidlustaja leiab, et Projektiplaan sisaldab kõiki maksimumtaseme elemente, kuid Koondtabel ei selgita tegelikku kõrvalekallet sellest tasemest.

**5.4.2.** Vaidlustaja peab ebavõrdseks Kolmanda isiku plaani maksimumhinde põhjendamist tunnustega, mis esinevad ka tema plaanis: tööetappide, sõltuvuste ja rollide seostamine, Hankija kaasamine, riskimeetmed, arendusega seotud testimine ning kavandatud migratsioon ja kasutuselevõtt. Vaidlustaja [Vaidlustaja ärisaladus]. Koondtabel peab selgitama erinevat hinnet õigustavat sisulist erinevust, kuid Vaidlustaja hinnangul seda ei tee.

Vastuolu ilmneb eriti selgelt selles, kuidas Hankija käsitles riske ja töömahu arvestust. Teise pakkuja (Askend Estonia OÜ) puhul märgib Koondtabel, et projektiplaanis on küll tuvastatud ajakava pingelisuse risk ja ressursiarvestuses ei kajastu turvatestimise 145 töötundi kogusummades, kuid puudused ei mõjuta komisjoni hinnangul oluliselt projekti edukat elluviimist. Vaidlustaja puhul ei tuvastanud Hankija sellist aritmeetilist või ressursitabeli vastuolu, vaid heitis ette, et mõne tööpaketi ja riski seos ei ole piisavalt põhjendatud, kuigi Projektiplaani p-id 4.2, 4.4–4.6, 6.1–6.9, 7.1–7.4 ja 9.2 kirjeldavad vastavad töömahud, rollid, testid, migratsioonietapid ja riskimeetmed.

**5.5.** Projektiplaan sisaldab töömahtu rollide ja etappide kaupa (p 4.2), mitte tööliikide või -pakettide kaupa. Nimetatud arve ja mõistet „tööpakett“ kasutas Vaidlustaja esmakordselt

pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva Hankija hinnaselgitustaotlusele antud vastuses. Hankija on seega kasutanud pakkumuse hindamisel selgitusest pärinevaid andmeid esitatud Projektiplaanile madalama hinde põhjendamiseks.

Vaidlustaja viitab RHS § 46 lg-le 3 ja leiab, et selgitus võib avada pakkumuse olemasolevat sisu, mitte muuta pakkumust või hindamise lähtealust. Ilma hinnaselgituseta poleks Hankija saanud tugineda nimetatud tööpaketijaotusele. Vaidlustaja hinnangul tuli hinnata algset Projektiplaani tervikuna, mitte käsitada hilisemat jaotust selle puudusena. Vastupidine lähenemine rikub RHS §-st 3 ja § 117 lg-st 1 tulenevaid nõudeid.

**5.6.** Vaidlustaja palub tunnistada hindamisotsus õigusvastaseks: tehnilise lähenemise puhul rakendati avaldamata detailsusnõuet, projektiplaani puhul jäeti arvestamata ressursijaotus ja riskimeetmed ning mõlemas kriteeriumis jäi selgitamata eduka pakkumuse sisuline paremus. See rikub läbipaistvuse, kontrollitavuse ja võrdse kohtlemise nõudeid.

**5.7.** Otsuste järgnevuse põhimõttest tuleb tunnistada kehtetuks ka eduka pakkumuse esitanud pakkuja kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise otsused.

**5.8.** Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

**5.8.1.** Vaidlustaja põhiline vastuväide on, et Hankija ei ole hinnanud pakkumust avaldatud hindamiskriteeriumide ja hindamismetoodika kohaselt, vaid on asunud pakkumust hindama tingimuste järgi, mida hindamiskriteeriumitest ei tulene, ning sealjuures ka madalama hinde põhjendamisel lähtunud detailsusnõuetest, mida ei olnud Riigihankes sätestatud.
Tehnilise kirjelduse p 13.4 nõudis sisulist põhjendust, mitte ammendavaid rakendus- ja käitlusjuhiseid. P-id 3.6, 8.1.2, 5.5.3.7 ja 8.3.13 nägid ette lahenduse hilisemat kooskõlastamist ning täpsustamist. Vaidlustaja hinnangul oleks lõpliku teostusdetailsuse hindamine selle hilisema muutmise korral vastuolus hindamise eesmärgiga.

Vaidlustaja möönab hindamismetoodika täiendamist, kuid peab varasemat hanget jätkuvalt võrreldavaks: sama hankeeseme puhul hinnati juba varem tehnoloogiavalikute, andmevoogude, komponentide, liidestuste ja migratsiooni põhjendatust ning plaani realistlikkust, ressursijaotust, riskimeetmeid ja kvaliteeditagamist. Lisatud väliste sõltuvuste, toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse, laiendatavuse ning esimese tellimuse terviklikkuse rõhuasetus ei asenda konkreetse etteheite seostamist avaldatud tingimuse ja pakkumuse sisuga.

**5.8.2.** Hindamisotsuse õigusvastasus tehnilise, arhitektuurse ja funktsionaalse lähenemise hindamiskriteeriumis

**5.8.2.1.** Vaidlustaja ei tugine ainult teemade nimetamisele, vaid nende käsitlemisele maksimumtasemel. Hankija peab iga etteheite puhul näitama, milline avaldatud hindamistingimus jäi täitmata ja miks ei kõrvalda puudust pakkumuse terviklik lugemine. Vaidlustaja hinnangul ei ole seda tehtud ega osutatud MFN-i vastuolule, põhjendamata arhitektuurivalikule või väljajäetud funktsionaalsusele.

**5.8.2.2.** Dokumendipõhise andmevahetuse kohta täpsustab Vaidlustaja, et p-id 3.5, 4.5, 6.4 ja 8.1 kirjeldavad sama töövoo etappe ning p 8.8 dokumendi andmemudelit. Hankija ei nimeta nende kooslugemisel alles jäävat puudust.

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja hinnangul on nii avatud nõutud loogiline arhitektuur, mitte üksnes lubatud funktsionaalsuse hilisemat arendamist.

**5.8.2.3.** Keskse logimise puhul on määratud nii tehniline ühendus kui ka vastutuspiir. Hankija vastuse järgi ei piisa viitest tellija käitusahelale, sest ebaselgeks jäävat kogumise seos keskse säilitamise ja otsinguga.

[Vaidlustaja ärisaladus].Vaidlustaja hinnangul on teekond ja vastutuspiir sellega määratud ning MFN ei nõua kindlat säilitus- või otsingutoodet.

Vaidlustaja peab seda tehnilise kirjelduse p-s 13.4.2 nõutud arhitektuuritasemel piisavaks: [Vaidlustaja ärisaladus]. Käitusvahendi lõplik seadistus ei muuda kirjeldatud ühendust olematuks.

**5.8.2.4.** Taastamise kohta lisab Vaidlustaja, et [Vaidlustaja ärisaladus]. Taastamist kontrollitakse kord kvartalis eraldi keskkonnas. Koos p-is 5.3.2 kirjeldatuga avab see tema hinnangul hoidlate sõltuvuse ja taastekontrolli põhimõtte.

**5.8.2.5.** Digiallkirjastamist tuleb Vaidlustaja hinnangul käsitleda koos dokumendi ja menetluse seostega. [Vaidlustaja ärisaladus].

Hankija peab seetõttu selgitama, milline allkirjastamise töövoo põhiseos, sealhulgas katkestuse mõju taotluse olekule, jäi avamata ning miks välistas see avaldatud metoodika järgi maksimumhinde. Üksnes lisadetailsuse puudumine ei tõenda kogu käsitluse pealiskaudsust.

**5.8.2.6.** Saladuste halduse puhul on määratud asukoht, neid kasutavad komponendid ja asendamise mehhanism. [Vaidlustaja ärisaladus].

Hankija keskendub vana väärtuse tühistamise ja uue väärtuse rakendamise järjekorrale välise süsteemi suhtes. See puudutab konkreetse saladuse ja seda kontrolliva süsteemi käitusprotseduuri, millest ei järeldu, et pakkumuses puuduks saladuste asendamise toimimispõhimõte või komponentide vastutusjaotus. Lisaks ei ole Hankija ka nõudnud hindamiskriteeriumis sellist detailsust, nagu ta käesoleval juhul ette heidab.

**5.8.2.7.** Vaidlustaja peab [Vaidlustaja ärisaladus]. Litsentsietteheide ei muuda tehnilist põhjendust olematuks.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja hinnangul tuleb tehnilist põhjendust ja üldisi valikupiiranguid hinnata koos, maksimumtase ei nõua lõplikku versiooniloendit ega üldreegli kordamist iga komponendi juures.

**5.8.2.8.** Kokkuvõttes peab Vaidlustaja tehnilise lähenemise käsitlust maksimumtasemele vastavaks. Tema hinnangul ei arvesta väidetavad ebaselgused pakkumuse tegelikku sisu ega tõenda hinde 3 aluseks olevaid puudusi.

**5.8.3.** Hindamisotsuse õigusvastasus projektiplaani ja ajakava hindamiskriteeriumis

**5.8.3.1.** Vaidlustaja möönab, et tegevuste, ajakava ja ressursside kooskõla kuulub hindamise esemesse. Tema hinnangul ei ole Hankija aga näidanud, milline avaldatud tingimuse täitmiseks vajalik seos jääb pakkumust tervikuna lugedes avamata või milline vastuolu muudab plaani puudulikuks. Üldine kahtlus töömahu piisavuses ei asenda konkreetset põhjendust.

Tehnilise kirjelduse p-id 13.3.1 ja 13.3.2 nõuavad teostatavuse hindamiseks etappide, sõltuvuste, töömahu, rollide, riskide, migratsiooni ja kasutuselevõtu kirjeldust. Vaidlustaja toob nende täitmise kohta esile järgmised elemendid:

- Tulemuste saavutamise lähenemine: ulatus on seotud konkreetsete etappide ja funktsionaalsete inkrementidega.
- Detailne projektiplaan: olemas on nädalate ja sprintide tasemel tegevused.
- Vaheetapid ja verstapostid: määratud on kontrollitavad vahetulemused ja vastuvõtutingimused.
- Ajakava vastavus ootustele: pakkumus lubab 10-kuulist teostust ja sellele järgnevat hüpertuge.
- Ressursijaotus: olemas on rolli- ja etapipõhine tunnitabel, kokku 5235 tundi.
- Arendusmetoodika: kahenädalased Scrum-sprindid koos planeerimise, demode, retrospektiivide ja backlog'i prioritiseerimisega on selgesti kirjeldatud.
- Riskianalüüs ja maandamine: riskid on esitatud kujul tõenäosus, mõju, vastutaja ning konkreetsed meetmed, sealhulgas varajane profileerimine, turvatestimise puhver, puhkuste kooskõlastamine ja töömahu järgimine.
- Hankija kaasamine: kirjeldatud on regulaarne osalemine, etapiülevaatused ja muudatuste kinnitamine.
- Sõltuvuste ja eelduste juhtimine: käsitletud on kontaktisikud, andmed, liidestuste valmisolek, otsustustähtajad ja eskaleerimine.
- Integreeritud testimine ja kvaliteet: testimine toimub läbivalt, kriitilised puudused kõrvaldatakse enne üleandmist ning sõltumatu turvatestimine ja UAT on planeeritud.
- Migratsioon ja kasutuselevõtt ning kooskõla tehnilise lahendusega: etapid, prooviränded, tagasipöördumine, koolitus ja järkjärguline avamine on olemas ning tehniline dokument avab ka nende teostuse.

**5.8.3.2.** Analüüsitöö mahu põhjendatus tuleneb pakkumuses valitud töökorraldusest. Hankija seab kahtluse alla, kas kavandatud analüüsimahuga jõutakse kõik kirjeldatud ülesanded täita. Selle hindamisel tuleb aga lähtuda töö tegelikust lähteolukorrast, mitte lihtsalt esitada kahtlusi.

Tehnilise kirjelduse p-i 3.6 kohane lähteanalüüs kirjeldab juba protsesse ja funktsionaalseid vajadusi, Vaidlustaja ülesanne on seda kontrollida ja täpsustada, mitte analüüsi algusest teha. [Vaidlustaja ärisaladus]. Seetõttu tuleb töömahtu hinnata lähteanalüüsi ja selle töökorralduse, mitte üksnes detailanalüüsi ülesannete loetelu põhjal.

**5.8.3.3.** Migratsiooni puhul vaidleb Vaidlustaja vastu sisulise kontrollitöö ressursikatte etteheitele. Vaidlustaja hinnangul tuli need asjaolud selgitada välja hindamisel, mitte tõstatada neid alles vaidlustusmenetluses.

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

**5.8.3.4.** Vaidlustaja hinnangul on kattuvate etappide tööjärjekord, rollid ja kontrollipunktid määratud. Hankija peab selgitama konkreetse ressursikonflikti või sõltuvusvastuolu, mitte järeldama meetmete ebapiisavust täiendava töö võimalusest.

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja hinnangul ei tõenda Hankija vastuses nimetatud võimalik täpsustamisvajadus nende meetmete ebapiisavust.

**5.8.3.5.** Hüpertoe ressursikorraldus põhineb samade spetsialistide prioriteetsel valmisolekul ning kasutuselevõtule eelneval kvaliteedikontrollil. Hankija tõstatatud spetsialistide kättesaadavuse küsimust tuleb hinnata koos plaanis määratud töökorraldusega. Hüpertoe ajal jätkavad samad testija ja Java-arendajad, kes tegid tootmisse ülemineku. Samuti järgneb hüpertugi arendusele ja vastuvõtukontrollidele, mitte ei toimu nende kõrval. Seega ei eelda plaan, et samad inimesed täidavad hüpertoe ülesandeid samaaegselt varasemate etappide arendus- ja testimistöödega.

Prognoositud töömahtu põhjendab ka kasutuselevõtu korraldus. Kriitilised ja kõrge prioriteediga puudused lahendatakse enne tootmisvalmiduse otsust, turbetestimiseks ja parandusteks jäetakse ajavaru ning süsteem avatakse esmalt piiratud kasutajaringile. Pöördumiste vastuvõtt, nende edastamine vastutavale spetsialistile ja reageerimine on korraldatud enne käivitamist.

Hüpertoe korraldus ei tugine seega üksnes rahalisele reservile. Määratud on toe osutajad, nende prioriteetne kaasamine, pöördumiste lahendamise kord ning meetmed töövajaduse vähendamiseks. Reserv katab vajaduse korral selle töö prognoosi ületava kulu. Ressursikorralduse piisavust tuleb hinnata nende meetmete koosmõjus, kuid Hankija on selle jätnud tervikuna tegemata.

**5.8.3.6.** Vaidlustaja nõuab ressursiarvestuse ja riskijuhtimise hindamisel sama sisulist standardit. Askend Estonia OÜ puhul arvestati tegevuste ja rollide olemasolu vaatamata 145 tunni puudumisele kogusummadest; Vaidlustaja puhul tuleb samamoodi arvestada analüüsi, tehnilise migratsiooni ja UAT-i kogu ressursijaotust. Eduka pakkumuse proovirändeid, kontrolle, tagasipöördumist, koolitust ja stabiliseerimist tuleb võrrelda Vaidlustaja Projektiplaani p-ide 3.7–3.9, 6.9 ja 7.2–7.4 sisuliste seostega. Üldine viide puuduste eri liigile ei vasta konkreetsele vastuväitele tegevuste ja ressursi erineva käsitlemise kohta.

**6.** Hankija, **Välisministeerium,** vaidleb vaidlustusele vastu.

**6.1.** Hankija hinnangul vastavad vaidlustatud kvaliteedikriteeriumide hinded avaldatud hindamismetoodikale. Hindamise Koondtabelis esitatud põhjendused selgitavad, miks

Vaidlustaja pakkumus vastab mõlemas kriteeriumis 3 punkti, mitte 5 punkti tasemele.

**6.2.** Tehniline, arhitektuurne ja funktsionaalne lähenemine

**6.2.1.** Maksimumhinne eeldab põhjendatud tehnoloogiavalikuid, selgeid andmevooge, komponente, liidestusi ja väliseid sõltuvusi ning läbimõeldud toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse ja laiendatavuse põhimõtteid. Tehnoloogiate nimetamisest või tulemuse lubamisest ei piisa: pakkumus peab selgitama, kuidas valitud lahendus tulemuse saavutab.

Hankija hinnangul näitlikustavad Koondtabeli konkreetsed olukorrad toimimispõhimõtete ebaselgust, mitte nõuet esitada ammendav rakendus- või käitusjuhend.

**6.2.2.** Andmebaasi ja failide kooskõlaline taastamine

Hankija arvestas Tehnilise lähenemise p-ides 8.8, 10.8 ja 13.3 kirjeldatud varundamist ja taastamist, [Vaidlustaja ärisaladus]. Etteheide ei seisne varundamise või taastamisjärgse kontrolli puudumises.

Etteheide puudutab kooskõlalise lõppseisu saavutamist: [Vaidlustaja ärisaladus] ei selgita lahknevuse kõrvaldamist, näiteks puuduvale failile osutava andmebaasiviite korral.

Kuni [Vaidlustaja ärisaladus] andmekao sihtnäitaja seostub [Vaidlustaja ärisaladus], mitte kogu lahendusele Hankija kehtestatud nõudega. Hankija ei vaidlusta taastamise tehnilist võimalikkust, vaid selle põhimõtte põhjendatust.

**6.2.3.** Digiallkirjastamise tervikvoog

[Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija arvestas neid kirjeldusi. [Vaidlustaja ärisaladus] kasutamise põhjendus selgitab valitud teegi ülesandeid, kuid sellest ei nähtu veel kasutaja algatatud allkirjastamise töövoog.

Koondtabeli tähelepanek puudutab [Vaidlustaja ärisaladus]. Need on süsteemi komponentide ja andmevoogude koostoime küsimused, mis jäid pealiskaudseks ja piiratuks. Kõigi tehniliste käskude või välise teenuse lõplike parameetrite esitamist Hankija ei nõudnud.
Väliste liideste parameetrite hilisem täpsustumine ei takista portaali vastutuse ja töövoo põhimõtete kirjeldamist.

**6.2.4.** Saabuvate dokumentide sidumine menetlusega

[Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija arvestas neid kirjeldusi.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Neid kirjeldusi koos lugedes ei anna pakkumuse eri osad üheselt mõistetavat tervikpilti sellest, kuidas saabunud vastus koos manustega süsteemi jõuab, õige menetlusega seotakse ning millised toimingud teeb süsteem ja millised kasutaja.

Koondtabeli tähelepanek ei puuduta automaatse liidese puudumist nende asutustega, kelle puhul Riigihanke alusdokumendid näevad ette e-posti teel toimuva andmevahetuse. Tähelepanek puudutab pakkuja enda kirjeldatud lahenduse osade kooskõla ning käsitsi ja automaatsete toimingute piiri selgust. [Vaidlustaja ärisaladus] ei kõrvalda vajadust vaadelda

pakkumuse teisi kirjeldusi samas tervikus.

**6.2.5.** Keskne logimine

Hankija arvestas pakkumuse p-ides 9.8, 10.6 ja 11.7 kirjeldatud logimislahendust. [Vaidlustaja ärisaladus]. Koondtabeli tähelepanek puudutab rakenduse toodetud logide jõudmist Hankija keskse säilitamise ja otsingu keskkonda ning selle ühenduse eelduste ja tööjaotuse kirjeldust.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Seda käsitati koos teiste puudustega maksimumhinnet takistava väiksema kirjelduspuudusena, mitte lahenduse teostamatuse tõendina.

**6.2.6.** Kompromiteeritud saladuse asendamine

[Vaidlustaja ärisaladus] ning Koondtabel seda ka tunnustab. Need kirjeldused ei ava siiski kompromiteeritud saladuse tühistamise ja asendamise koordineerimist seda kasutavate komponentide ning väliste teenuste vahel.

Uue väärtuse edastamine rakendusele ei selgita iseenesest vana väärtuse kehtetuks muutmist seda kontrollivas süsteemis ega toimingute omavahelist sõltuvust. Hankija ei nõudnud üksikasjalikku käitusjuhendit. Küsimus puudutas turvalisuse ja komponentide koostöö põhimõtte selgust ning seda arvestati koos teiste kirjelduslike puudustega.

**6.2.7.** [Vaidlustaja ärisaladus] valik ja pakkuja litsentsilubadus

Vaidlustaja põhjendab [Vaidlustaja ärisaladus] litsentsikäsitluse piisavust pakkumuse p-ides 11.1 ja 11.10 sätestatud üldreegliga, mis kohaldub kõigile komponentidele. Koondtabeli tähelepanek puudutab seda, kuidas on p-is 11.5 nimetatud [Vaidlustaja ärisaladus] valik selle üldreegliga seostatud.

P-is 11.5 nimetatud [Vaidlustaja ärisaladus] konkreetset versiooni ja litsentsi avamata ei ole Hankija hinnangul kontrollitav selle vastavus p-i 11.10 litsentsipoliitikale. Kooskõlalise valiku võimalikkus ei asenda pakkumuses puuduvat põhjendust.

**6.2.8.** Tehnilise lahenduse tervikhinnang ja võrdse kohtlemise väide

Vaidlustaja nimetatud teemade käsitlemist pakkumuses on hindamisel arvestatud. Hinnete erinevus tuleneb nende käsitluste sisust ja põhjendatusest. Näiteks on eduka pakkumuse kohta Koondtabelis selgitatud, et digiallkirjastamise käsitlus avab komponentide rollid ja [Vaidlustaja ärisaladus], kuid neist jäid ebaselgeks kasutaja allkirjastamisvahendi, rakenduse ja konteineri loomise omavahelised seosed. Seega puudutab hinnangute erinevus hindamismetoodikas nimetatud komponentide ja andmevoogude kirjelduse selgust ning tehnoloogiavalikute põhjendatust.

Samade tehnoloogiate ja teemade esinemine ei tõenda käsitluste võrdset kvaliteeti. Hankija kinnitusel kohaldati kõigile sama standardit ning Koondtabel avab nii RHS § 47 lg 4 p-s 3 nõutud eduka pakkumuse eelised kui ka teiste pakkumuste maksimumhinnet takistanud puudused.

Puudused ei mõjuta Hankija hinnangul oluliselt realiseeritavust, kuid nende kogumõju takistab maksimumtaseme läbimõelduse ja põhjendatuse tuvastamist. Seetõttu anti üldiselt hästi kirjeldatud lahendusele hinne 3.

**6.2.9.** Hindamismetoodika muutused

Varasemas hankes antud maksimumhindest ei saa järeldada, et käesolevas Riigihankes esitatud pakkumus vastab muudetud hindamismetoodika maksimumhinde kirjeldusele.

**6.3.** Projektiplaan ja ajakava

**6.3.1.** Hinnatud tugevused ja maksimumhinde nõuded

Hankija tunnustas projektiplaani struktuuri, tööetappe, vahetulemusi, vastuvõtukriteeriume, testimise seostamist arendusega, Hankija kaasamist ning riskidele maandamismeetmete määramist. Hinne 3 ei põhine seisukohal, et need elemendid puuduvad.

Maksimumhinne eeldab tegevuste, töömahu, ressursi, sõltuvuste ja riskimeetmete kooskõla, mis võimaldab terviklahenduse tähtajaks valmimist. Hankijale jäi ebaselgeks analüüsi, migratsiooni ja hüpertoe ressursikate ning kontrollide mahu ja lõpptähtaja säilitamine kattuvate tegevuste korral.

**6.3.2.** Analüüsitöö maht ja olemasoleva analüüsi tähendus

Projektiplaani p-is 4.2 on analüütikule kavandatud kokku [Vaidlustaja ärisaladus] tundi. Koondtabelis nimetatud [Vaidlustaja ärisaladus] tundi puudutab pakkuja hinnaselgituses eristatud analüüsi ja nõuete täpsustamise tööpaketti, mitte analüütiku kogu projektile kavandatud töömahtu, see oli arusaadav.

Eelanalüüs määrab ulatuse, protsessid ja nõuded, kuid ei asenda arenduseks vajalikku detailanalüüsi. Selle sisukord ega menetlusvoogude loetelu ei põhjenda iseenesest pakkuja analüüsitöö mahtu.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Need tegevused hõlmavad eri menetlusprotsesside sisulist läbitöötamist ja üksikasjade kooskõlastamist. Hankija komisjonile jäi pakkumuse põhjenduste alusel arusaamatuks, kuidas jõutakse kõik need tegevused kavandatud analüüsitöö mahu piires ellu viia. Tegevuste planeeritus ei selgita veel nende teostamiseks kavandatud töömahu piisavust.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Need selgitavad arenduskorraldust, kuid mitte analüütiku sisulise detailanalüüsi ja kooskõlastamise mahu kujunemist.

Analüüsimahu põhjendatus mõjutab otseselt järgneva arendustöö kvaliteeti ja ajakava. Kui vajalikud sisulised küsimused jäävad enne neist sõltuvate arendustööde tegemist lahendamata, tekib Koondtabelis nimetatud risk, et arendamisel lähtutakse täpsustamata eeldustest ning menetluste eripärade arvestamiseks tuleb tehtud tööd hiljem muuta.

[Vaidlustaja ärisaladus] aitavad küsimusi avastada ja lahendada, kuid ei ava selle töö ressursikatet ega lisatöö mõju järgmistele etappidele. Hankija arvestas puudust koos teiste ressursijaotuse ja riskijuhtimise puudustega.

**6.3.3.** Migratsiooni ressursikate ja andmekvaliteedi risk

[Vaidlustaja ärisaladus]. Samuti arvestati Hankija osalemist andmete sisuliste küsimuste lahendamisel.

Pakkuja on hinnanud andmekvaliteedi riski tõenäosuse ja mõju kõrgeks ning määranud riskiregistris vastutajaks analüütiku. Hankija peab kõrge riski tuvastamist asjakohaseks. Koondtabeli etteheide puudutab selle riski seost kavandatud ressursiga. Hinnaselgituses [Vaidlustaja ärisaladus].

Ebaselgeks jäi sisuliste andmevastuolude lahendamise, kooskõlastamise ja korduvate rännete tulemuste kontrolli ressursikate. Varajane profileerimine annab probleemide lahendamiseks rohkem aega, kuid ei põhjenda spetsialistitöö mahtu; puuduste hilisem kajastamine ajakavas ja töömahus ei ava nende mõju esitatud plaanile.

Hankija vastutab lähteandmete sisu puudutavate otsuste eest ja osaleb puhastamises. See ei kaota pakkuja tööd kõrvalekallete tuvastamisel, lahendusvariantide ettevalmistamisel, teisenduste rakendamisel ja tulemuste kontrollimisel. Vaidlustaja viide migratsiooni keerukusele selgitab nende tegevuste olulisust, kuid ei lahenda ressursikatte põhjendatuse küsimust.

[Vaidlustaja ärisaladus].

**6.3.4.** Hüpertoe valmisolek ja kattuvad tegevused

[Vaidlustaja ärisaladus]. Need asjaolud toetavad töökorralduse ja teadmiste järjepidevuse mõistmist.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Garantiikohustus kehtib sõltumata projektiplaanis kavandatud töötundide täitumisest.

Etteheide puudutab tööjõu kättesaadavust prognoosi ületava vajaduse korral, mitte tasustamist. Garantiikohustus ja reserv määravad kohustuse ning kulude katmise, kuid ei selgita spetsialistide kaasatuse ulatust nõutud ajal.

Kattuvate tööde küsimus puudutab olukorda, kus vastuvõtu-, integratsiooni-, koormus- ja turvatestide leidude kõrvaldamise ning migratsiooni valideerimisega samal ajal tekib detailanalüüsi täpsustumisest või andmekvaliteedist tulenevat parandustööd. Need tegevused vajavad samu võtmerolle. Tavapärase paralleelse arenduse tööjaotus, jälgimine ja prioriseerimine ei ava täielikult, kuidas sellises olukorras säilivad vajalike kontrollide maht ja lõpptähtaeg.

Hankija ei pidanud riskijuhtimist, testimist ega [Vaidlustaja ärisaladus] puhvrit puuduseks, vaid ebapiisavalt põhjendatuks nende koostoimet ressursi ja tööde ulatusega. Selle selgitamine

ei eelda ümberplaneerimise algoritmi ning MFN-i nõuete loetlemine sellele küsimusele ei vasta.

**6.3.5.** Hindetaseme põhjendatus

Hankija hindas analüüsi- ja migratsioonimahu, hüpertoe ressursi ning kattuvate tegevuste riskijuhtimise põhjenduspuudusi koos plaani tugevustega. Need takistasid maksimumhinnet, kuid ei olnud 1 punkti taseme olulised puudused, seetõttu vastas plaan hindele 3.

**6.3.6.** Võrdlus teiste pakkujatega ja eelistamise väide

Hankija tunnustas kõigi plaanide tugevusi, kuid hindas lisaks nende sisulisi seoseid. Kolmanda isiku puhul seostuvad tööjärjekord, rollide kaasatus, sõltuvused, migratsioon, kasutuselevõtt ja ajapuhver terviku valmimisega, Vaidlustaja puhul takistasid sama hinnangut nimetatud põhjenduspuudused.

Askend Estonia OÜ ja Vaidlustaja said projektiplaani eest mõlemad 3 punkti. Askend Estonia OÜ puhul olid turvatestimise tegevused ja rollide tunnid tabelis olemas, kuid 145 tundi ei kajastunud vastavate ridade kogusummades. Koondtabel käsitas seda maksimumhinnet takistava ressursiarvestuse vastuoluna ning selgitas, et tegevused ja teostajad ei olnud planeerimata jäetud. Vaidlustaja puudused puudutasid töömahtude ja riskide sisulist põhjendatust. Arvutuslikult kooskõlaline tabel ei tõenda iseenesest ressursijaotuse läbimõeldust.

Sama hindetase võib hõlmata erinevat liiki puudusi. Metoodika ei sätesta, et iga aritmeetiline viga peab tingimata viima madalama hindeni kui kirjelduslik või sisulise põhjenduse puudus. Mõlema pakkumuse konkreetsed puudused paigutati avaldatud metoodika järgi 3 punkti tasemele.

Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et hindamist suunati Kolmanda isiku kasuks. Hinnete erinevuse põhjused on esitatud Koondtabelis ning neid selgitatakse käesolevas vastuses Vaidlustaja konkreetsete vastuväidete kaupa.

**6.3.7.** Selgituste eesmärk ja mõju hinnangule

Hankija küsis RHS § 115 alusel hinnaselgitust, kuna kahtles juba algse pakkumuse töömahu ja ressursijaotuse piisavuses. Vastuse tööpaketijaotus, sealhulgas [Vaidlustaja ärisaladus].

Hankija hinnangul ei loonud see uut etteheidet ega alandanud hinnet, vaid jättis varasema ressursiküsimuse lahendamata. Sama kehtib migratsiooni [Vaidlustaja ärisaladus] kohta: töömahu täpsustus ei põhjendanud sisuliste vastuolude lahendamise, kooskõlastamise ja korduskontrollide ressursikatet.

Hinnaselgitust arvestati algse ressursiplaani ja avaldatud kvaliteedikriteeriumi selgitamiseks. Põhjendamatult madala maksumuse tõttu pakkumuse tagasi lükkamata jätmine ei tähenda, et plaani ressursijaotus vastab maksimumtasemele.

**6.4.** Kokkuvõttes peab Hankija hinnete aluseks komponentide koostoime ja tehniliste valikute ning ressursijaotuse ja riskijuhtimise põhjenduspuudusi. Tema hinnangul kajastab Koondtabel kõigi pakkujate puhul sama hindamisstandardi läbipaistvat kohaldamist.

Hankija hinnangul ei anna vaidlustuses esitatud asjaolud alust Vaidlustaja hinnete ega eduka pakkumuse valiku kehtetuks tunnistamiseks ning palub jätta taotlus rahuldamata.

Kuna Vaidlustaja seob eduka pakkumuse esitanud pakkuja kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise otsuste vaidlustamise hindamisotsuse väidetava õigusvastasusega, palub Hankija jätta rahuldamata ka need taotlused.

**6.5.** Hankija täiendavad seisukohad.

**6.5.1.** Hindamismetoodika muudatused ja nende eesmärk

**6.5.1.1.** Vaidlustaja möönab oma seisukohas hindamismetoodika täiendamist, kuid leiab, et muudatused ei puuduta vaidlusaluseid etteheiteid. Hankija selle järeldusega ei nõustu. Eelkõige on taastamise kohta tehtud tähelepanek seotud uues metoodikas sõnaselgelt nimetatud toimepidevuse põhimõtete läbimõeldud ja põhjendatud käsitlusega ning projektiplaani tähelepanekud sõltuvuste ja eelduste juhtimise ning kavandatud tegevuste, ressursside ja tähtaja kooskõlaga.

**6.5.1.2.** Riigihangete viitenumbritega 305569 ja 312013 ese jäi samaks, kuid muudeti MFN-i ja metoodikat. Muudatuste eesmärk oli saada põhjalikumalt põhjendatud toimimispõhimõtted ja teostatav projektiplaan. See väljendus hindamismetoodika p-ide 3 ja 5 maksimumtasemetes ning tehnilise kirjelduse p-ides 13.3.2 ja 13.4.2, mis kehtisid kõigile ühetaoliselt.

Hanke viitenumbriga 305569 tehnilise lähenemise maksimumhinde kirjeldus hõlmas põhjendatud tehnoloogiavalikuid, selgelt kirjeldatud andmevooge ja komponente, põhjalikku liidestuste käsitlust ning läbimõeldud migratsioonistrateegiat. Riigihanke viitenumbriga 312013 maksimumhinde kirjelduses nimetatakse lisaks sõnaselgelt väliseid sõltuvusi ning lahenduse toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse ja laiendatavuse põhimõtete läbimõeldud ja põhjendatud käsitlust. Täiendati ka esimese tellimuse funktsionaalse terviku ja selle realiseerimise hindamist.

Projektiplaani puhul olid ressursijaotus ja riskijuhtimine hinnatavad juba varasemas hankes. Uues metoodikas toodi täiendavalt esile projekti edukat elluviimist mõjutavate sõltuvuste ja eelduste läbimõeldud juhtimine, migratsiooni- ja kasutuselevõtu tegevuste selge planeerimine ning projektiplaani kooskõla tehnilise lahenduse ja esimese tellimuse ulatusega, et nõutud funktsionaalne tervik valmiks ettenähtud tähtajaks.

**6.5.2.** Hinnatud kirjelduse põhjendatus ja detailsus

Hankija hindas Tehnilise lahenduse põhjendatust ning tegevuste, ressursside ja ajakava kooskõla avaldatud maksimumhinde kirjelduste järgi. Nõutud teemade käsitlemise kõrval oli määrav, kas nende sisu ja omavahelised seosed olid nõutud selguse ning läbimõeldusega avatud.

**6.5.2.1.** Vaidlustaja käsitletud detailsuse küsimuses eristab Hankija lahenduse

toimimispõhimõtet ja ammendavaid rakendus- või käitusjuhiseid. Näiteks andmebaasi ja failihoidla kooskõlalise taastamise põhimõte on toimepidevuse põhjendus, mitte taastamiskäskude loetelu. Konkreetsete parameetrite hilisem kooskõlastamine ei asenda pakkumuses hinnatava toimimispõhimõtte selgitamist.

**6.5.2.2.** Eelanalüüsi ja detailanalüüsi erinevus

Hankija kordab: eelanalüüs määrab ulatuse ja vajadused, detailanalüüs täpsustab ärireeglid, erandid, andmeseosed ja vastuvõtukriteeriumid arendamiseks ning testimiseks vajalikule tasemele koos Hankijaga.

[Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija hinnangul ei anna pakkumuses esitatud töömahu põhjendused piisavat alust järeldada, et analüütikule kavandatud ressursiga jõutakse kõik need tegevused nõutud ulatuses ja kvaliteediga ellu viia.

**6.5.2.3.** Analüüsitöö ressursi põhjendatus

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus]. Sellest ei selgu aga, millisel viisil ja mis ulatuses vähendab varasemate tulemuste kasutamine järgmiste menetlusvaldkondade detailanalüüsi tööd ning kuidas on seda kavandatud tundides arvestatud.

[Vaidlustaja ärisaladus] ei ava Hankija hinnangul analüütiku menetluspõhise töö ja kooskõlastamise mahu kujunemist.

**6.5.2.4.** Andmebaasi ja failihoidla kooskõlaline taastamine

Koondtabelis on arvestatud Vaidlustaja nimetatud metaandmete ja failide võrdlust ning lahknevuste aruannet.

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus]. Küsimus on hindamismetoodikas sõnaselgelt nimetatud toimepidevuse põhimõtte läbimõelduses ja põhjendatuses.

**6.5.2.5.** Kasutaja algatatud digiallkirjastamise tervikvoog

[Vaidlustaja ärisaladus].

[Vaidlustaja ärisaladus] näitlikustab puuduvat komponentidevahelist põhiseost, mitte nõuet loetleda veakoode. Hankija hinnangul ei ava kirjeldus toimingu lõpetamise ja menetlusseisu kooskõla.

**6.5.2.6.** Migratsiooni kontrollitöö ja ressursijaotus

Hankija vaidleb vastu sellele, et ressursikatet hindamisel ei kontrollitud: juba hinnaselgituses küsiti analüüsi, migratsiooni ja testimise tunnijaotust ning vastust arvestati. See ei kõrvaldanud siiski kõiki kahtlusi.

Hankija arvestas tööjaotust, automaatkontrolle ning arhitekti rolli kaardistamisel ja teisendusreeglite määramisel. [Vaidlustaja ärisaladus].

Automaatkontrollid vähendavad tehnilist kordustööd, mitte sisuliste erandite analüüsi ja kooskõlastamist. [Vaidlustaja ärisaladus].

**6.5.3.** Projektiplaani teostatavus: ajakava, ressursid ja riskide juhtimine

**6.5.3.1.** Vaidlustaja kirjeldatud tööjaotus, kontrollipunktid ja ajapuhver on asjakohased ning Hankija on nende olemasolu arvestanud. Küsimus on selles, millised järgmise etapi tegevused saavad alata enne eelneva etapi tulemuse kinnitamist ning kuidas mõjutab selle tulemuse viibimine sõltuvate tegevuste ajastust ja lõpptähtaega.

Näiteks [Vaidlustaja ärisaladus]. Need seosed näitavad, miks üldine viide etappide kontrollitud üleminekule ei anna veel täielikku selgitust kattumise toimimisest ja võimaliku viivituse mõjust.

Vaidlustaja rõhutatud eeltingimuste järgimine tähendab, et järgnev sõltuv tegevus peab eelneva tulemuse viibimisel ootama. Seetõttu on ajakavaseoste puhul oluline, kuidas [Vaidlustaja ärisaladus]. [Vaidlustaja ärisaladus].

**6.5.3.2.** [Vaidlustaja ärisaladus].

**6.5.4.** Vaidlustaja kirjeldatud dokumendi käsitsi lisamine taotluse juurde on kooskõlas eelanalüüsis ette nähtud töökorraldusega. Hankija ei käsita spetsialisti registreerimistoimingut ega täieliku automaatse seostamise puudumist iseenesest pakkumuse puudusena.

Hankija on arvestanud pakkumuse p-is 11.7 kirjeldatud [Vaidlustaja ärisaladus]. Koondtabeli tähelepanek puudutab selle lahenduse Hankija keskkonnaga ühendamise eelduste täpsust, mitte logide väljastamise põhimõtte puudumist ega kindla kogumistoote nimetamist.

Saladuste halduse puhul puudutab tähelepanek uue konfiguratsiooniväärtuse rakendamise seost kompromiteeritud vana väärtuse kehtetuks muutmisega seda kontrollivas komponendis või välises teenuses. Uue väärtusega eksemplaride käivitamine ei ava iseenesest seda seost.

[Vaidlustaja ärisaladus] Hankija ei vaidlustanud. Hankija on arvestanud ka Vaidlustaja viidatud üldisi litsentsivalikureegleid. Tähelepanek puudutas seda, kuidas pakkumuses juba nimetatud tehnoloogiavalik nende reeglitega kokku sobitub.

**6.5.5.** Käesolevad selgitused avavad Koondtabelis juba nimetatud puuduste sisu ega lisa hindamisele uusi aluseid. Ka Vaidlustaja viidatud Riigikohtu 11.12.2020 otsuse 3-20-1198/58 p 21 käsitleb võimalust otsuse põhjendusi vaidluse käigus kohtumenetluses täpsustada.

Hankija eesmärk on leida arenduspartner, kelle pakkumuses kirjeldatud lahendus ja töökorraldus vastavad avaldatud hindamiskriteeriumide alusel kõige paremini Riigihanke

eesmärkidele. Eelistus tulenes pakkumuses kirjeldatud lahenduse ja töökorralduse hinnatud kvaliteedist, mitte soovist sõlmida leping ette kindlaks määratud ettevõtjaga.

Pakkumustes samade teemade käsitlemist arvestati mõlema pakkuja puhul. Erineva hinde põhjuseks olid erinevused nende teemade sisulises põhjendatuses, mida illustreerivad järgmised näited:

Kolmanda isiku tehnilise lähenemise p-id 5.9 ja 7.2 avavad komponendipõhiselt dokumendi valimise, räside arvutamise ja teenusele edastamise, kasutaja allkirjastamise, allkirja lõplikustamise ning konteineri loomise. P-i 8.6 järgi jääb katkestuse korral taotlus allkirjastamata, kuid sisu ja menetlusseis säilivad. [Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija peab seda avaldatud komponentide ja andmevoogude selguse erinevuseks.

Eduka pakkuja projektiplaan näeb ette analüütiku täismahus kaasamise kogu funktsionaalarenduse vältel ning põhjendab seda iga lisanduva funktsionaalsusploki eraldi analüüsi- ja täpsustamisvajadusega (projektiplaani p 5.2). Vaidlustaja kavandab [Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja pakkumuses ei ole samaväärselt põhjendatud, kuidas kaetakse kirjeldatud analüüsivajadus [Vaidlustaja ärisaladus]. Hinnangute erinevus puudutab seega kavandatud töö ja ressursi kooskõla põhjendatust, mitte üksnes ressursi suurust.

Askend Estonia OÜ ressursiarvestuse puudust arvestati samuti maksimumhinde andmist takistava asjaoluna. Vaidlustaja puhul tunnustati tegevuste ja rollide kirjeldust, kuid puudused seisnesid ressursijaotuse ja riskijuhtimise põhjendustes. Mõlema pakkumuse hindamisel lähtuti seega töökorralduse ja ressursiarvestuse sisulisest kooskõlast.

**6.5.6.** Hankija jääb seisukohale, et Vaidlustaja täiendused ei kõrvalda Koondtabelis nimetatud tehniliste toimimispõhimõtete ning tegevuste, ressursside ja ajakava kooskõla põhjenduspuudusi. Hankija kinnitusel tulenevad hinnete erinevused käsitluste kvaliteedist ja sama hindamisstandardi kohaldamisest, mitte pakkujate ebavõrdsest kohtlemisest.

**7.** Kolmas isik, ühispakkujad **Red Function OÜ ja Tulepaak OÜ**, oma seisukohti vaidlustusmenetluses ei esitanud.

## VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

**8.** Vaidlustaja on vaidlustanud Hankija 09.10.2026 otsused tunnistada edukaks Kolmanda isiku pakkumus ning kvalifitseerida ning jätta kõrvaldamata Kolmas isik.

RHS § 185 lg 2 p-i 8 kohaselt võib vaidlustuse esitada järgmiste hankija dokumentide või otsuste peale:
*8) muu käesoleva seaduse alusel tehtud hankija otsus, mis võib rikkuda vaidlustaja õigusi või kahjustada tema huvisid.*

Vaidlustaja on sel õiguslikul alusel vaidlustanud ka Hankija koostatud hindamisotsuse Vaidlustaja pakkumusele määratud tehnilise, arhitektuurse ja funktsionaalse lähenemise kriteeriumi ning projektiplaani ja ajakava kriteeriumi Koondtabelis märgitud hindepunktide osas. Selles osas jääb vaidlustus RHS § 192 lg 3 p-i 7 ja § 197 lg 1 p-i 8 alusel läbi vaatamata, sest see ei saa rikkuda Vaidlustaja õigusi. Vaidlustaja pakkumusele kahe hindamiskriteeriumi alusel punktide andmine ei ole RHS § 185 lg 2 p-des 1–7 nimetatud otsus ega ka tehtud

RHS-i alusel (RHS § 185 lg 2 p 8). Pakkumuste hindamisel punktide andmine on vaidlustatav pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kaudu ja selle otsuse on Vaidlustaja ka vaidlustanud.

**9.** Vaidlustuse lahendamisel kohaldab vaidlustuskomisjon RHS-i redaktsioonis, mis kehtis kuni 31.10.2026.

**10.** Vaidlustaja on vaidlustanud Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse põhjendusel, et Vaidlustaja pakkumusele on dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ toodud kahe hindamiskriteeriumi alusel antud valesti punkte.

Hankija ja Vaidlustaja vaidlevad selle üle, kas Hankija põhjendused käsitluste sisu, põhjendatuse ja omavaheliste seoste osas vastavad 5 või 3 punkti tasemekirjeldusele.

**11.** Hankijal on kvalitatiivsete hindamiskriteeriumide kohaldamisel avar hindamisruum, kuid see ei vabasta teda kohustusest lähtuda asjakohastest, täielikest ja tõendatud asjaoludest, kohaldada Riigihanke alusdokumentides avaldatud hindamiskriteeriume ühetaoliselt ning põhjendada tulemust viisil, mis võimaldab kontrollida, miks pakkumus vastas 3, mitte 5 punkti tasemele. RHS § 3 p-dest 1 ja 2 ning § 117 lg-st 1 tulenevalt ei või hinnang tugineda pakkumuse sisuga vastuolus olevale faktile, pakkumuse koostamisel ettenägematule lisatingimusele ega pakkujate suhtes erinevale mõõdupuule. Riigikohtu 11.12.2020 otsuse 3-20-1198 p-de 17, 20 ja 21 järgi tuleb ka hinnangulise otsuse puhul kontrollida faktide täielikkust ja tõendatust, üldpõhimõtete järgimist ning avaldatud kriteeriumidest kinnipidamist. Mida üldisem on metoodika, seda põhjalikumad peavad olema hinnete põhjendused.

Hindamisruumi olemasolust tulenevalt ei piisa hindamistulemuse õigusvastasuse tuvastamiseks sellest, et Vaidlustaja peab enda lahendust paremaks või leiab, et pakkumuse mõnda osa oleks saanud hinnata teisiti. Samas ei või hindamisruum asendada hinnangu faktilise aluse kontrollimist. Eristada tuleb puudust pakutud lahenduses, puudust selle kirjelduses ja hindamispõhjenduse puudust. Kirjelduse ebaselgus võib avaldatud metoodika järgi õigustada madalamat hinnet ka siis, kui lahenduse tehniline teostamatuks osutumine ei ole tõendatud. Selleks peab aga olema arusaadav, milline lahenduse toimimiseks oluline seos jäi pakkumuses avamata ja miks ei kõrvalda ebaselgust pakkumuse teiste osadega koos lugemine. Üksnes väide, et käsitlus ei olnud piisavalt põhjalik, ei võimalda kontrollida, kas rakendati avaldatud kvaliteedinõuet või nõuti pakkumuses ettenägematut lisadetailsust.

**12.** Vaidlustuskomisjon on jätkuvalt seisukohal, et hankijad võivad vaidlustusmenetluses vaidlustatud otsuse põhjendusi täpsustada, kuid olulised on kaks asjaolu:
1) vaidlustuskomisjon peab olema veendunud, et need on ikka täpsustused ja hankija on neist otsuse tegemisel lähtunud;
2) need peavad olema esitatud õigeaegselt, selliselt, et teistel menetlusosalistel oleks võimalus oma seisukohad nende kohta esitada.

Riigikohus on oma 11.12.2020 otsuse 3-20-1198 p-s 21 märkinud järgmist:
*„21. Hindamiskriteeriume tuleb kohaldada objektiivselt ja ühetaoliselt kõigi pakkujate suhtes (Euroopa Kohtu otsus asjas nr C-19/00: SIAC Construction, p 44). RHS § 117 lg 1 teise lause järgi peab hankija otsus pakkumuse edukaks tunnistamise kohta olema põhjendatud.*
*RHS § 47 lg 4 p 3 kohaselt tuleb teistele vastavaks tunnistatud pakkujatele esitada edukat*

*pakkumust iseloomustavad andmed, mis andsid hankijale eelise tema pakkumusega võrreldes. Seejuures on piisav, kui pakkumuse edukaks tunnistamise korraldusest või selles viidatud dokumendist nähtuvad, millistele alustele hankija otsustused tuginevad (kolleegiumi otsus asjas nr 3-3-1-45-12, p 29). Väga üldsõnalised põhjendused võivad olla vastuolus RHS § 117 lg-ga 1 ja § 47 lg 4 p-ga 3, vaidluse korral saab aga hankija otsuse põhjendusi kohtumenetluses täpsustada. Mida üldisemad on hindamiskriteeriumid ja -metoodika, seda avaram on hankija hindamisruum ning seda põhjalikumad peavad läbipaistvuse tagamiseks olema hinnete põhjendused. Kui RHAD-s kehtestatud hindamismetoodika sisaldab täpseid hinnete kirjeldusi, võivad need tagada piisava läbipaistvuse ka ilma hinnete hilisema põhjendamiseta.“*

Seega on Riigikohus pidanud võimalikuks, et hankija saab pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse põhjendusi kohtumenetluses täpsustada.

Käesoleval juhul on Hankija asunud täiendavalt põhjendama Vaidlustaja pakkumusele kahe vaidlusaluse hindamiskriteeriumi alusel punktide andmist alles seisukohtades, mis esitati vastuseks Vaidlustaja täiendavatele seisukohtadele ja millele pole Vaidlustajal enam võimalust vastata.

Hankija on analüütiku etapipõhiste tundide võrdlemisel konkreetsete menetlusvaldkondadega esitanud uue põhjenduse: Hankija kõrvutab analüütikule üksikutes etappides kavandatud tunnid nende etappide sisulise ulatusega:
[Vaidlustaja ärisaladus].

Vastuses vaidlustusele käsitleti [Vaidlustaja ärisaladus]. Üksikute etappide tunnimahtu ja neis käsitletavate menetlusvaldkondade ulatust varem selliselt ei kõrvutatud.

Samuti on Hankija etappide ajastuse ja eeltingimuste konkreetsete vastuolude või ebaselguse puhul toonud välja kaks konkreetset ajakavaseost:
[Vaidlustaja ärisaladus].

Vastuses vaidlustusele käsitleti eeskätt samade võtmerollide koormust olukorras, kus testileidude kõrvaldamisele ja migratsioonile lisanduvad muud parandustööd. Konkreetseid nädalapõhiseid seoseid ega etappide alustamise eeltingimuste ja algusaegade vahekorda varem välja ei toodud.

Esmakordselt on esitatud ka eduka pakkuja pakkumuse digiallkirjastamise töövoo ja katkestuse käsitlemise üksikasjad ja eduka pakkuja analüütiku täismahus kaasamise võrdlus Vaidlustaja [Vaidlustaja ärisaladus].

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlustusmenetluses ei või otsuse põhjendusi piiranguteta asendada või täiendada. Käesoleval juhul tuleb eristada Koondtabelis juba esitatud etteheite selgitamist uuest faktilisest võrdlusest, mille abil soovitakse hinnet tagantjärele põhjendada. Vaidlustuskomisjon arvestab Hankija 03.11.2026 seisukohti ulatuses, milles need selgitavad varem esitatud etteheidete sisu ja vastavad Vaidlustaja vastuväidetele. Seevastu eespool kirjeldatud etapipõhiseid ressursivõrdlusi, konkreetseid nädalapõhiseid ajakavaseoseid ja Kolmanda isiku pakkumuse esmakordselt esitatud üksikasjalikke võrdlusandmeid ei saa kasutada iseseisva uue alusena vaidlustatud hinde õiguspärasuse kinnitamiseks, kui ei ole tuvastatav, et Hankija lähtus neist hindamisel, ning Vaidlustajal ei

ole olnud võimalust nende kohta seisukohta esitada. Üksnes asjaolu, et näide puudutab sama üldist hindamisvaldkonda, ei kõrvalda neid nõudeid.

**13.** Vaidlustuskomisjon ei asenda Hankija erialast kvaliteedihinnangut enda hinnanguga ega otsusta, milline tehniline lahendus on otstarbekaim. Kontrollida tuleb, kas Hankija seostas etteheited avaldatud tasemekirjeldusega, kas etteheidete faktiline alus nähtub pakkumusest ning kas samalaadseid asjaolusid hinnati kõigi pakkujate puhul sama standardi järgi.

Maksimumhinde kirjelduses kasutatud mõisted „selgelt“, „põhjalikult“, „läbimõeldud“ ja „põhjendatud“ võimaldavad hinnata käsitluse sisulist kvaliteeti, kuid ei anna alust nõuda piiramatult täiendavaid üksikasju. Samuti ei tähenda tehniliste parameetrite või käitusjuhendite hilisem täpsustamine, et pakkumuses võis jätta avamata hinnatava lahenduse põhimõtted. Piir tuleb määrata iga etteheite juures eraldi, lähtudes sellest, kas puuduv teave oli vajalik avaldatud hindamisaspekti hindamiseks või puudutas alles valitud põhimõtte rakendamise üksikasju. Ühe või mitme teema nimetamine pakkumuses ei anna automaatselt õigust 5 punktile, samavõrd ei piisa 3 punkti põhjendamiseks tõdemusest, et mõnda teemat oleks saanud kirjeldada veel üksikasjalikumalt.

Lisaks menetlusosaliste seisukohtadele lähtub vaidlustuskomisjon järgmistest dokumentidest:

1) Riigihanke alusdokumendid:
- Lisa 2 „Diplomaatide portaali analüüs“;
- Lisa 3 „MFN_V2_Java“;
- „Diplomaatide portaal. Tehniline kirjeldus“;
2) „Hindamise koondtabel“ (Diploportaal v5 - eduka pakkumuse valimine ja ärisaladus) (edaspidi Koondtabel);
3) Vaidlustaja pakkumuses esitatud „Tehniline ja arhitektuuriline lähenemine“ (edaspidi Tehniline lähenemine);
4) Vaidlustaja pakkumuses esitatud „Projektiplaan (312013) Introduct Estonia OÜ“ (edaspidi Projektiplaan).

**14.** Tehniline, arhitektuurne ja funktsionaalne lähenemine

Hinnatakse pakkuja poolt kirjeldatud tehnilise lahenduse kvaliteeti, arhitektuuri vastavust hankedokumentides ja MFN-is sätestatud nõuetele, tehnoloogiavalikute põhjendatust, süsteemi komponentide, andmevoogude, liidestuste ja väliste sõltuvuste käsitlust ning lahenduse realiseeritavuse, toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse ja laiendatavuse tagamise põhimõtteid.

Lisaks hinnatakse pakkuja poolt kavandatud esimese tellimuse funktsionaalset ulatust, selle terviklikkust, prioriseerimise põhjendatust, realiseerimise lähenemist ning migratsioonistrateegia läbimõeldust. Hindamisel võetakse arvesse, kas pakutud lahendus võimaldab realiseerida terviklikult toimiva süsteemi, milles kõik ärikriitilised tööprotsessid on läbitavad.

Hindamiskomisjoni liikmed hindavad esitatud tehnilist lahendust individuaalselt kolmepallisüsteemis (5, 3, 1). Kriteeriumile leitakse keskmine hinne. Maksimaalse keskmise hinde saanud pakkumus saab 20 punkti. Teiste pakkumuste punktid arvutatakse: Punktid = (Pakkumuse keskmine hinne / Kõrgeim keskmine hinne) × 20. Hindamise kriteeriumid:
5 punkti – Tehniline lahendus on selgelt struktureeritud ja põhjalikult kirjeldatud. Arhitektuur

vastab MFN-is sätestatud nõuetele ning arhitektuuri headele tavadele. Tehnoloogiavalikud on põhjendatud. Andmevood, süsteemi komponendid, liidestused ja välised sõltuvused on selgelt kirjeldatud. Lahenduse toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse ja laiendatavuse põhimõtted on läbimõeldud ning põhjendatud. Esimese tellimuse funktsionaalne ulatus on loogiliselt prioriseeritud ning moodustab tervikliku ja kasutatava lahenduse. Kõik ärikriitilised tööprotsessid on realiseeritud ning võimalikud väljajäetud funktsionaalsused on põhjendatud ega mõjuta süsteemi terviklikku kasutatavust. Esimese tellimuse realiseerimise plaan on detailne ja realistlik.
Migratsioonistrateegia on läbimõeldud.
3 punkti – Tehniline lahendus on üldiselt hästi kirjeldatud ning arhitektuur vastab valdavas osas hankedokumentides sätestatud nõuetele. Tehnoloogiavalikud on üldiselt põhjendatud ning realiseerimise lähenemine arusaadav. Esimese tellimuse funktsionaalne ulatus võimaldab realiseerida põhifunktsionaalsuse, kuid pakutud prioriseerimises või väljajäetud funktsionaalsuste põhjendustes esineb üksikuid puudusi, mis ei mõjuta oluliselt süsteemi kasutatavust. Esineb üks või mitu väiksemat puudujääki, mis ei mõjuta oluliselt lahenduse realiseeritavust, toimepidevust, turvalisust, hooldatavust ega vastavust hankedokumentides sätestatud nõuetele.
1 punkt – Tehniline lahendus on pindmine, puudulik või ebapiisavalt põhjendatud. Arhitektuur, tehnoloogiavalikud, süsteemi komponendid, liidestused, sõltuvused või realiseerimise lähenemine ei ole piisavalt kirjeldatud või sisaldavad olulisi puudujääke. Esineb mitu olulist puudujääki või vähemalt üks kriitiline puudujääk, mille tõttu ei ole piisavalt tõendatud lahenduse realiseeritavus, toimepidevus, turvalisus, hooldatavus või vastavus hankedokumentides sätestatud nõuetele, või pakutud esimese tellimuse funktsionaalne ulatus ei võimalda realiseerida terviklikult toimivat lahendust, jätab katmata lahenduse toimimiseks vajalikud tööprotsessid või sisaldab põhjendamatuid väljajätmisi.

Vaidlustaja pakkumuse hindamist on Koondtabelis põhjendatud järgmiselt: [Vaidlustaja ärisaladus].

Vaidlustaja pakkumusele omistati tehnilise lähenemise kriteeriumi eest 12 punkti 20-st, mis vastab keskmisele hindele 3.

Viie punkti saamiseks pidi tehniline lahendus olema selgelt struktureeritud ja põhjalikult kirjeldatud, tehnoloogiavalikud põhjendatud ning andmevood, komponendid, liidestused ja välised sõltuvused selgelt avatud. Toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse ja laiendatavuse põhimõtted pidid olema läbimõeldud ja põhjendatud. Kolme punkti tase hõlmas üldiselt hästi kirjeldatud lahendust, milles esineb üks või mitu väiksemat puudujääki, mis ei mõjuta oluliselt lahenduse realiseeritavust. Sellest skaalast tuleneb, et 5 punkti ei nõudnud ammendavat käitlusjuhendit ega kõigi võimalike tõrkeolukordade samm-sammulist lahendust. Samas võis Hankija hinnata, kas pakkumuses esitatud osad moodustasid arusaadava ja põhjendatud terviku.

Vaidlustuses on Vaidlustaja toonud välja viis Hankija leitud puudust:
[Vaidlustaja ärisaladus].

**14.1.** Vaidlustaja keskne vastuväide puudutab hindamisel nõutud detailsuse taset. Tema hinnangul on Hankija nõudnud arhitektuuripõhimõtete asemel rakendus- või käitusjuhendi üksikasju. Hankija käsitab samu küsimusi komponentide koostoime ja tehniliste valikute põhjendatuse kontrollina. 5 punkti tasemekirjeldus sisaldab nii selge kirjeldamise kui ka

läbimõelduse ja põhjendatuse ootust, mistõttu ei piirdu hinnatav kvaliteet komponentide nimetamisega. Samas ei saa üksnes üldisele põhjendatuse nõudele viitamine selgitada iga täiendava detaili vajalikkust. Iga etteheite puhul vajab eraldi kontrollimist, milline avaldatud hindamisaspekt jäi pakkumuse põhjal ebaselgeks ning kas nimetatud üksikjuhtum näitlikustab seda ebaselgust või väljendab uut, pakkumuse koostamisel ettenähtamatut nõuet.

**14.2.** Andmebaasi ja failihoidla taastamise osas tunnustab Hankija nii koordineeritud varundamise ja taastamise käsitlust kui ka taastamisjärgset lahknevuste kontrolli. Täiendavates seisukohtades Hankija täpsustab, et [Vaidlustaja ärisaladus] võivad anda erineva ajahetke taastatavad seisundid. See selgitus seostub vahetult Koondtabelis juba nimetatud ühise taastepunkti ja taastamisjärgse tervikluse küsimusega. Seetõttu ei ole põhjendatud taandada etteheidet nõudeks esitada taastamiskäskude loetelu. Metaandmete ja failide võrdlus võimaldab lahknevuse avastada, kuid aruande läbivaatamine ei kirjelda iseenesest selle kõrvaldamise põhimõtet. Samuti selgitab rakendusandmete ja kontrolljälje paiknemine sama andmebaasi eri skeemides nende omavahelist kooskõla, mitte automaatselt eraldi failihoidla vastavust taastatud andmebaasile. Viide hiljem koostatavale hooldusjuhendile ei asenda pakkumuses hinnatava toimepidevuse põhimõtte põhjendamist.

Poolte seisukohtade järgi ei käsita Hankija [Vaidlustaja ärisaladus] kogu lahendusele ette kirjutatud nõudena, seda ei saa seetõttu samastada taastamise kooskõlalisust puudutava etteheitega.

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga põhimõttelises küsimuses, et koos taastamise lubadus ja taastamistulemuse kontroll ei pruugi olla samastatavad kooskõlalise lõppseisu saavutamise põhjendusega. Avaldatud metoodika võimaldas hinnata seda toimepidevuse ja komponentide koostoime aspektina, ilma et Hankija pidanuks tõendama lahenduse tehnilist teostamatust. Samas ei järeldu sellest, et iga nimetatud lahknevuse lahendamise üksikasi tuli ammendavalt kirjeldada juba pakkumuses. Etteheite ulatus tuleb piirata puuduva toimimispõhimõttega, mitte laiendada seda kõigile hilisema käitusjuhendi detailidele. Hankija täiendav selgitus annab taastamise etteheitele sisulise põhjenduse, mida tuleb arvestada tehnilise lähenemise tervikhinnangu kontrollimisel, see ei kõrvalda aga vajadust kontrollida ka ülejäänud etteheidete põhjendatust ega kinnita iseenesest kogu puuduste kogumile tugineva hinde õiguspärasust.

**14.3.** Digiallkirjastamise puhul osutab Vaidlustaja [Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija ei eita nende kirjelduste olemasolu, vaid peab ebaselgeks allkirja saamise tervikvoogu ja katkestuse mõju menetlusele. Allkirjakonteineri töötlemise kirjeldus ei ole tingimata samastatav allkirja loomises osalevate komponentide koostöö kirjeldusega. Samuti ei tõenda [Vaidlustaja ärisaladus], et arhitektuurne lähenemine on ebapiisavalt põhjendatud.

Hankija täiendavates seisukohtades esitatud selgitus täpsustab Koondtabelis juba nimetatud eristust: [Vaidlustaja ärisaladus].

Vaidlustuskomisjon peab seega [Vaidlustaja ärisaladus]. Vaidlustaja viited [Vaidlustaja ärisaladus] ei lükka iseenesest ümber etteheidet, et allkirja saamise komponentide vaheline seos jäi ebapiisavalt avatuks. Selline etteheide kuulub avaldatud andmevoogude ja komponentide selguse hindamise alla ning seda ei saa tagasi lükata üksnes põhjendusega, et kõiki rakendusdetaile ei nõutud. Teisalt tuleb selle puuduse tähendust hinnata põhjenduses tegelikult esitatud ulatuses. Hankija täiendavates seisukohtades toodud Kolmanda isiku

töövoo üksikasjad ei saa asendada õigeaegset ja kontrollitavat põhjendust Vaidlustaja pakkumusele antud tervikhinde kohta.

**14.4.** Dokumendipõhise andmevahetuse kohta esitab Vaidlustaja [Vaidlustaja ärisaladus]. Kui see tööjaotus nähtub juba pakkumuses esitatud Tehnilise lähenemise p-idest 3.5, 4.5, 6.4 ja 8.1, ei piisa selle käsitluse ümberlükkamiseks üldisest väitest, et tervikpilt jäi ebaselgeks. Hankija vastuväide puudutab nende punktide omavahelist kooskõla, sealhulgas [Vaidlustaja ärisaladus]. Seetõttu tuleb eristada, kas Vaidlustaja on vaidlustuses algse kirjelduse üksnes kokku võtnud või lisanud sinna pakkumusest mittenähtuva töökorralduse. Riigihanke alusdokumentides automaatse välisliidese puudumise ettenägemine toetab käsitsi andmevahetuse lubatavust, kuid ei lahenda veel küsimust käsitsi ja automaatsete toimingute piiri selgusest portaalis. Hankija põhjenduse kontrollimiseks tuleb tuua esile konkreetne vastuolu või puuduv seos, mitte eeldada automaatset liidest seal, kus Riigihanke alusdokumendid seda ette ei näe.

Täiendavates seisukohtades Hankija möönab sõnaselgelt, et [Vaidlustaja ärisaladus]. Seetõttu ei käsita vaidlustuskomisjon Hankija vastuväidet nõudena rajada Riigihanke alusdokumentides ette nägemata automaatne välisliides. Küsimus saab olla üksnes pakkumuses kirjeldatud käsitsi ja automaatsete toimingute piiri selguses. Vaidlustaja on selle kohta osutanud Tehnilise lähenemise p-idele 3.5, 4.5, 6.4, 8.1 ja 8.8: [Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija täiendav seisukoht ei nimeta, milles seisneb nende kirjelduste konkreetne vastuolu või milline vajalik põhiseos jääb neis avamata. Üldine viide tervikpildi ebaselgusele ei ole pärast käsitsi lisamise lubatavuse kinnitamist piisav. See etteheide jääb seetõttu ebapiisavalt põhjendatuks, kuigi mitte automaatse välisliidese nõudmise, vaid väidetava sisulise ebaselguse tõendamata jätmise tõttu.

**14.5.** Keskse logimise osas eristab Vaidlustaja rakenduse ülesannet [Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija tunnustab kogumise üldist korraldust, kuid peab ebapiisavaks ühenduse eelduste ja vastutuspiiri kirjeldust. Nende argumentide kaal sõltub sellest, millised Hankija käituskeskkonna lähteandmed olid pakkujatele antud ning mida tuli pakkumuses põhjendada. Kui vastutusjaotus ja logide teekond nähtuvad kirjeldusest ning ülejäänu sõltub Hankija hilisematest keskkonnavalikutest, toetab see Vaidlustaja vastuväidet. Kui aga kirjeldus jätab lahtiseks juba rakenduse ja keskse kogumise vahelise põhimõttelise seose, seostub Hankija etteheide avaldatud komponentide ja väliste sõltuvuste hindamisega. Saladuste haldamisel tuleb omakorda eristada uue väärtuse rakendamist vana väärtuse kehtetuks muutmisest. Vaidlustaja viited [Vaidlustaja ärisaladus] käsitlevad esimest küsimust, Hankija etteheide puudutab lisaks toimingute koordineerimist. X-tee võtmete ja sertifikaatide kuulumine Hankija infrastruktuuri ei määra iseenesest kogu tööjaotust. Kontrollimist vajab, kas selle tööjaotuse põhimõte on Vaidlustaja pakkumuses olemas või nõuab Hankija alles käitusjuhendis põhjendatavaid üksikasju.

Vaidlust ei ole selles, et Tehnilises lähenemises Vaidlustaja[Vaidlustaja ärisaladus]. Kui Hankija keskse keskkonna tehnilised lähteandmed ei olnud pakkumuse esitamise ajal määratud, ei saanud pakkujalt nõuda lõplikku ühendusskeemi. Koondtabel ei selgita, milline põhimõtteline ühendus või vastutus jäi kirjeldamata, vaid osutab üldiselt vastutuspiiri täpsustamata jätmisele. [Vaidlustaja ärisaladus], kuid otsusest peab nähtuma, miks selle operatsioonijärjekorra puudumine pakkumuse etapil välistas 5 punkti. Sellist seost Koondtabelis piisavalt ei ole.

Täiendavates seisukohtades Hankija kinnitab, et arvestas [Vaidlustaja ärisaladus]. Seega ei ole vaidluse ese [Vaidlustaja ärisaladus]. Täiendavast seisukohast ei selgu siiski, milline veel kirjeldamata ühenduseeldus takistas selle arhitektuurilise tööjaotuse mõistmist. Keskse keskkonna lähteandmete võimaliku määramatuse asemel on otsustav just selle puuduva eelduse konkretiseerimine. Saladuste puhul täpsustab Hankija seevastu asjakohaselt, et uus konfiguratsiooniväärtus ja vana väärtuse kehtetuks muutmine seda kontrollivas teenuses on erinevad toimingud. See eristus annab etteheitele sisulise seose turvalisuse ja komponentide koostööga, kuid ei selgita veel seda, miks pidi iga välise teenuse tühistamis- ja asendamiskord olema pakkumuses eraldi avatud ega miks ei piisanud Vaidlustaja kirjeldatud välise konfiguratsiooni, juurutamise ja komponentide vastutusjaotuse põhimõtetest. Üksnes nimetatud toimingute erinevusest ei saa seetõttu tuletada kogu käsitluse ebapiisavat kvaliteeti.

**14.6.** [Vaidlustaja ärisaladus] ei vaidle pooled üldise litsentsipoliitika olemasolu üle. Vaidlustaja peab seda kõigile komponentidele kohalduvaks siduvaks reegliks, Hankija peab aga kontrollimatuks konkreetse tehnoloogiavaliku vastavust sellele reeglile. Üldine kasutusõiguste tagamise lubadus ja konkreetse valiku põhjendus ei ole sama sisuga. Samas ei tõenda versiooni või litsentsi eraldi nimetamata jätmine ilma täiendava selgituseta, et just [Vaidlustaja ärisaladus] jäi õiguslikult või tehniliselt oluline valik lahtiseks. Hankija argumendi kontrollimiseks tuleb Vaidlustaja pakkumusest selgitada võimalikud valikud ja nende seos deklareeritud poliitikaga, tegemata üksnes komponendi nimetuse põhjal järeldust litsentsitingimuste vastuolu kohta. Vaidlustaja võrdlus teiste tema pakkumuses nimetatud tehnoloogiatega puudutab põhjendamisnõude järjekindlust sama pakkumuse sees, eri pakkujate võrdse kohtlemise küsimus eeldab lisaks teiste pakkumuste samalaadsete valikute käsitluse võrdlemist.

Täiendavates seisukohtades Hankija kinnitab, et ei vaidlusta [Vaidlustaja ärisaladus] ning on arvestanud üldisi litsentsivalikureegleid. Seega tuleb etteheide piirata nimetatud valiku ja deklareeritud litsentsipoliitika seose kontrollitavusega, mitte käsitada seda tõendatud litsentsirikkumisena. Hankija ei pea kirjelduse puuduse tuvastamiseks tingimata tõendama, et valitakse lubamatu litsents. Küll aga peab ta selgitama, miks pakkumuses kõigile komponentidele kohaldatud litsentsi- ja versioonivaliku reeglid jätsid just selle tehnoloogiavaliku põhjenduse ebapiisavaks ning milline hinnatav valik ei võinud jääda hiljem koostatava arhitektuuridokumendi tasemele. Hankija täiendav seisukoht seda seost senisest täpsemalt ei ava. Seetõttu ei ole etteheide esitatud põhjenduste alusel piisavalt kontrollitav.

**14.7.** Tehnilise lähenemise koondhinnangu puhul toetab Hankija põhjendust see, et 3 punkti tasemekirjeldus hõlmab väiksemaid puudujääke, mis ei mõjuta oluliselt lahenduse realiseeritavust. Seega ei ole lahenduse teostatavuse tunnustamine madalama hindega iseenesest vastuolus. Vaidlustaja vastuväidete tuum on aga selles, kas nimetatud puudujäägid on tegelikult olemas ja avaldatud metoodikaga seotud. Puuduste arvu loetlemine ei asenda nende sisulist kontrolli. Kui mõni etteheide osutub põhjendamatuks, tuleb hinnata järelejäänud põhjenduste piisavust, arvestades, et Hankija on tuginenud nende koosmõjule. Samalaadsete peatükkide, tehnoloogiate ja teemade olemasolu Vaidlustaja ning Kolmanda isiku pakkumustes ei tõenda veel käsitluste võrdset kvaliteeti, kuid ka eduka pakkumuse üldsõnaline tunnustamine ei vasta konkreetsele väitele sama detailsustaseme erinevast hindamisest.

Täiendavates seisukohtades Hankija kirjeldatud metoodikamuudatused on vaidluse lahendamisel asjakohased. Käesolevas Riigihankes nimetatakse sõnaselgelt väliseid sõltuvusi

ning toimepidevuse, turvalisuse, hooldatavuse ja laiendatavuse põhimõtteid, samuti sõltuvuste ja eelduste juhtimist ning plaani kooskõla esimese tellimuse ulatusega. Seetõttu ei saa Vaidlustaja tuletada varasemas riigihankes saadud maksimumhindest õigust samale hindele käesolevas Riigihankes. Hinnata tuleb praegust pakkumust praegu kehtiva metoodika järgi. Samas ei tõenda metoodika täiendamine iseenesest ühegi konkreetse etteheite põhjendatust. Hankija soov saada varasemast põhjalikumaid pakkumusi omab tähendust selles ulatuses, milles see väljendus avaldatud tingimustes. Iga etteheite puhul peab endiselt olema tuvastatav, milline hinnatav toimimispõhimõte või seos jäi avamata ja miks ei kõrvalda puudust pakkumuse terviklik käsitlus.

Hankija esitatud täiendavad selgitused kinnitavad, et taastamise ja allkirjastamise etteheited puudutavad avaldatud metoodika järgi hinnatavaid toimimispõhimõtteid, mitte tingimata lubamatut rakendusjuhendi detailsust. Neid etteheiteid ei saa seetõttu tervikuna põhjendamatuks lugeda. Samas jäävad [Vaidlustaja ärisaladus] etteheited eespool selgitatud põhjustel ebapiisavalt põhjendatuks. Hankija on sõnaselgelt sidunud 3 punkti puuduste koosmõjuga. Sellises olukorras ei saa vaidlustuskomisjon üksnes mõne etteheite asjakohasuse põhjal ise otsustada, et Hankija oleks ka ülejäänud etteheiteid arvestamata andnud tingimata sama hinde. Küsimus ei ole eraldi arvuliste kaalude kehtestamise kohustuses, vaid tegelikult antud tervikhinde põhjenduse kontrollitavuses. Täiendavates seisukohtades Hankija korratud üldjäreldus, et kõik puudused puudutavad avaldatud hindamisvaldkondi, ei kõrvalda konkreetsete etteheidete põhjendamispuudusi.

Puuduste koosmõjule tuginemine ei tähenda, et Hankija pidanuks igale tähelepanekule määrama eraldi arvulise kaalu, kui avaldatud metoodika seda ette ei näinud. Samuti võib üks piisavalt põhjendatud puudus välistada maksimumhinde, kui selle laad ja tähendus vastavad madalama hindetaseme kirjeldusele.

Käesolevas vaidluses on määrav aga see, kas pärast vaidlustatud etteheidete kontrollimist jääb alles tuvastatud ja põhjendatud alus samale tervikhindele. Kui Hankija on hinnangu sidunud puuduste kogumiga ning osa neist alustest ei ole piisavalt põhjendatud, ei saa vaidlustuskomisjon oletada, et Hankija oleks ka ülejäänud asjaolude põhjal andnud tingimata sama hinde.

**15.** Projektiplaan ja ajakava

Hinnatakse projektiplaani detailsust, realistlikkust ja teostatavust, tööetappide, vaheetappide ja verstapostide loogilisust, ressursside jaotuse põhjendatust, arendusmetoodika asjakohasust, riskide ja sõltuvuste juhtimist ning hankija kaasamise käsitlust. Lisaks hinnatakse testimise, kvaliteeditagamise, migratsiooni ja kasutuselevõtu tegevuste planeeritust, projekti edukaks elluviimiseks vajalike eelduste käsitlemist ning projektiplaani vastavust hankedokumentides kirjeldatud tööde ulatusele ja eesmärkidele.

Hindamiskomisjoni liikmed hindavad esitatud projektiplaani individuaalselt kolmepallisüsteemis (5, 3, 1). Kriteeriumile leitakse keskmine hinne. Maksimaalse keskmise hinde saanud pakkumus saab 20 punkti. Teiste pakkumuste punktid arvutatakse: Punktid = (Pakkumuse keskmine hinne / Kõrgeim keskmine hinne) × 20. Hindamise kriteeriumid:
5 punkti – Pakkuja on läbi mõelnud, kuidas planeeritakse oodatavad tulemused nõutud ajaraamides saavutada. Projektiplaan on detailne ja realistlik. Tööetapid on selgelt struktureeritud vaheetappide ja verstapostidega. Ajakava on kooskõlas hankedokumentides

toodud ootustega või parem. Ressursside jaotus on läbimõeldud. Arendusmetoodika kirjeldus vastab hankija ootustele. Riskide analüüs on põhjalik ja sisaldab maandamismeetmeid. Hankija kaasamine ning projekti edukat elluviimist mõjutavate sõltuvuste ja eelduste juhtimine on läbimõeldult kirjeldatud. Testimise ja kvaliteeditagamise plaan on integreeritud. Migratsiooni- ja kasutuselevõtu tegevused on selgelt planeeritud. Projektiplaan on kooskõlas pakkumuses kirjeldatud tehnilise lahenduse ja esimese tellimuse realiseerimise ulatusega ning võimaldab tehnilises kirjelduses nõutud funktsionaalse terviklahenduse valmimise ettenähtud tähtajaks.
3 punkti – Projektiplaan on üldiselt hästi struktureeritud. Ajakava on realistlik, kuid mõningad detailid puuduvad. Ressursside jaotus on arusaadav. Riskide käsitlemine ja arendusmetoodika on olemas. Hankija kaasamine ning peamised sõltuvused ja eeldused on kirjeldatud. Testimise, kvaliteeditagamise, migratsiooni või kasutuselevõtu tegevused on kirjeldatud üldisel tasemel. Esineb puudusi, kuid need ei mõjuta oluliselt projekti edukat elluviimist.
1 punkt – Projektiplaan on üldine, puudulik või ebapiisavalt põhjendatud. Ajakava on ebarealistlik või ebaselge. Ressursside jaotus on ebapiisav. Riskide käsitlemine puudub või on formaalne. Projekti edukat elluviimist mõjutavad sõltuvused ja eeldused on ebapiisavalt käsitletud või maandamata. Testimise, kvaliteeditagamise, migratsiooni või kasutuselevõtu tegevused on ebapiisavalt kirjeldatud. Esineb olulisi puudusi, mille tõttu ei ole projekti edukas elluviimine esitatud kujul piisavalt tõendatud.

Viie punkti tase eeldas detailset ja realistlikku projektiplaani, läbimõeldud ressursijaotust, põhjalikku riskianalüüsi, integreeritud testimist ja kvaliteeditagamist ning selgelt kavandatud migratsiooni ja kasutuselevõttu. Kolme punkti tase hõlmas üldiselt hästi struktureeritud plaani, milles mõningad detailid puudusid ja tegevusi oli kirjeldatud üldisel tasemel. Hankijal oli seega õigus hinnata mitte üksnes tegevuste nimetamise olemasolu, vaid ka töömahtude, rollide ja riskimeetmete omavahelist põhjendatust.

Vaidlustaja pakkumus on saanud 3 punkti ja seda on Koondtabelis põhjendatud järgmiselt: [Vaidlustaja ärisaladus].

Vaidlustuses on toodud välja neli Hankija leitud puudust:
1) analüüsi tööpaketi tunnimahu põhjendamatus;
2) migratsiooni andmekvaliteedi riski ja töömahu vastuolu;
3) hüpertoe perioodi ressursikorralduse põhjendamatus;
4) võtmerollide töö jaotuse selgusetus tegevuste kattumisel.

**15.1.** Projektiplaani hindamisel tunnustavad mõlemad pooled tööetappide, vastutavate rollide, testimise, riskimeetmete ja Hankija kaasamise kirjelduste olemasolu. Vaidlustaja järeldab nende elementide sisust vastavuse maksimumtasemele, Hankija peab ebapiisavaks eeskätt tegevuste, töömahtude ja riskide omavaheliste seoste põhjendamist. Avaldatud metoodika hõlmab sõnaselgelt ressursijaotuse põhjendatust ning plaani realistlikkust ja teostatavust. Seetõttu ei välista minimaalse tunnimahu või kohustusliku arvutusvormi puudumine ressursikasutuse sisulist hindamist. Teisalt peab etteheide lähtuma pakkumuses esitatud konkreetsest töökorraldusest: üldine kahtlus, et keerukas projekt võib nõuda rohkem tööd, ei selgita veel, milles seisneb esitatud plaani puudus. Samuti ei tulene kõigi nõutud teemade käsitlemisest automaatselt, et nende käsitluse kvaliteet vastab 5 punkti tasemele.

**15.2.** Analüüsi töömahu osas tuleb eristada [Vaidlustaja ärisaladus]. Need arvud kirjeldavad poolte seisukohtade järgi erinevat jaotust ega ole iseenesest vastuolus. Vaidlustaja argument

suunab kontrollima ka teistesse etappidesse ja rollidesse kavandatud analüüsitegevusi, Hankija väidab, et arvestas kogumahtu, kuid pidas selgitamata tegevuste ulatuse ja töömahu seost. Seetõttu ei saa piisavust hinnata kummagi arvu eraldi vaatlemisel. Võrrelda tuleb Projektiplaani p-ides 2.2, 3.2 ja 4.2–4.4 kirjeldatud ülesandeid, rollide panust ja töömahu põhjendust ning selgitada, milline töö jäi Hankija hinnangul katmata või põhjendamata. Üksnes töö nimetamine detailanalüüsiks ei tõenda, et kavandatud maht on ebapiisav. Etappide üleminekutingimused ja Hankija kinnitused toetavad kvaliteedikontrolli, kuid ei vasta eraldi küsimusele nende tingimuste täitmiseks vajaliku töö ressursikatte kohta.

Täiendavates seisukohtades Hankija esitatud eristus eelanalüüsi ning detailanalüüsi vahel on põhjendatud: lähteanalüüsi olemasolu ei tähenda, et kõik ärireeglid, erandjuhud, andmeseosed ja vastuvõtukriteeriumid oleksid arendamiseks ning testimiseks vajalikul tasemel täpsustatud. Ka Vaidlustaja enda kirjeldatud ülesanded näevad ette täiendava sisulise analüüsi ja kooskõlastamise. Samuti ei põhjenda arhitekti ning arendajate tootlikkusarvestus või tehniliste ühiskomponentide taaskasutamine automaatselt analüütiku menetluspõhise töö mahtu. Hankijal oli seega õigus hinnata mitte ainult [Vaidlustaja ärisaladus] olemasolu, vaid ka selle mahu kujunemise selgitust. Madalama hinde õigustamiseks ei pea olema tõendatud, et töö jääb kindlasti tegemata; puudus võib seisneda ressursijaotuse ebapiisavas põhjendamises. Selleks tuleb aga näidata, milline seos tegevuste ulatuse ja neile määratud ressursi vahel jääb pakkumuse etapiviisilist korraldust ning eri rollide panust arvestades avamata. Eelanalüüsi ja detailanalüüsi üldine eristamine seda konkreetset põhjendust ei asenda.

Täiendavates seisukohtades Hankija esitatud E3, E4 ja E5 tunnimahu ning menetlusvaldkondade kõrvutamise arvestamisel tuleb järgida otsuse p-is 12 selgitatud menetluslikke piire. Ka sisuliselt ei näita ühe etapi funktsionaalsuse ulatus iseenesest, et kogu selle funktsionaalsuse analüüs tuli teha sama etapi tundide arvelt. Vaidlustaja on viidanud varasemale nõuete täpsustamisele, etapiviisilisele analüüsile ja eelnevate tulemuste kasutamisele. Hankija peab sellise töökorralduse hindamisel arvestama analüüsi jaotumist eri etappide vahel, mitte võrdlema etapi analüütikutunde üksnes samas etapis valmivate funktsioonide loeteluga. Samuti ei ole Hankija täiendavates seisukohtades kasutatud [Vaidlustaja ärisaladus] teisendamine ligikaudu kolmeks täistöökuuks iseseisev kvaliteedinäitaja. Kolmanda isiku analüütiku täismahus kaasamine võib selgitada tema plaani tugevust, kuid sellest ei tulene Vaidlustajale minimaalset ressursinõuet. Määrav on kavandatud töö ja selleks eraldatud ressursi kooskõla põhjendus, mitte suurem tundide arv iseenesest.

**15.3.** Migratsiooni puhul ei seisne erimeelsus kõrge andmekvaliteedi riski tuvastamise asjakohasuses, vaid selle maandamiseks vajaliku töö katmises. Vaidlustaja kirjeldatud [Vaidlustaja ärisaladus] toetavad tegevuste läbimõeldust. Hankija vastuväide puudutab nende tegevuste töömahukust ja rollide panust. [Vaidlustaja ärisaladus] ei saa käsitada kogu migratsiooni ressursina, sest Hankija enda seisukoha järgi osalevad selles ka arhitekt ja arendajad. [Vaidlustaja ärisaladus] kohta on erinevad: [Vaidlustaja ärisaladus], Hankija nimetab [Vaidlustaja ärisaladus]. See erinevus tuleb lahendada Projektiplaani p-i 4.6 originaalteksti alusel. Riski omanikuks olemine ei tähenda iseenesest kõigi maandamistegevuste isiklikku teostamist. Samuti ei vabasta Hankija osalemine andmete sisuliste otsuste tegemisel pakkujat ettevalmistus-, teisendus- ja kontrollitööst. Hinnata tuli kogu vastutusjaotust ning seda, kas kõrge riski mõju mahule ja ajakavale on plaanis sisuliselt põhjendatud, mitte järeldada puudust üksnes riski kõrgest tasemest või kahe rolli tundidest.

Hankija täpsustab täiendavates seisukohtades, et etteheide ei lähtu kogu migratsiooni kontrollitöö mahutamisest [Vaidlustaja ärisaladus] sisse. Koondtabel tunnustab ka arhitekti rolli, mistõttu ei saa etteheidet tagasi lükata üksnes eeldusel, et Hankija jättis kõik teised rollid täielikult tähelepanuta. Samuti on põhjendatud eristada [Vaidlustaja ärisaladus]. Hankija kinnitab aga, et arvestas ka [Vaidlustaja ärisaladus]. Sel juhul peab põhjendusest nähtuma, milline selle tööjaotuse seos ressursiga jäi endiselt avamata ning miks ei ole nimetatud rollide ja tegevuste vahelise tööjaotusega kõrgeks hinnatud riski lahendamiseks vajaliku töö ressursikate piisavalt põhjendatud. Hankija täiendav seisukoht osutab üldiselt sisulise töö vajadusele, kuid ei ava seda konkreetset puuduvat seost. Etteheite põhjendatus ei tulene seega üksnes riski kõrgest tasemest ega nimetatud kahe rolli tundidest, samas kui meeskonna terviklikku ressursikorraldust puudutav selgitus jääb ebapiisavaks.

**15.4.** Hüpertoe osas eristab Hankija põhjendatult kolme küsimust: defektide kõrvaldamise kohustus, võimaliku lisatöö rahastamine ja vajalike spetsialistide kättesaadavus. Vaidlustaja viited [Vaidlustaja ärisaladus] puudutavad eeskätt kahte esimest, samade meeskonnaliikmete jätkamine ja prioriteetse valmisoleku lubadus puudutavad ka kolmandat. Seetõttu ei saa kättesaadavuse käsitlust pidada puuduvaks üksnes kavandatud tundide tõttu, kuid [Vaidlustaja ärisaladus]. Kontrollimist vajab, mida tähendab Projektiplaani p-is 3.9 lubatud [Vaidlustaja ärisaladus]. Oluline on, kas prioriteetse valmisoleku selgitus avab algset töökorraldust ja põhjendab võimaliku lisatöö katmist või jätab spetsialistide kaasatuse ulatuse endiselt lahtiseks. Garantiikohustuse täitmise eest vastutamine ei ole samastatav selle täitmiseks kavandatud ressursikorralduse kvaliteediga.

Hankija seob täiendavates seisukohtades hüpertoe etteheite Projektiplaani p-is 4.1 kirjeldatud osalise hõivatuse ja p-is 4.2 määratud tundidega. See täpsustus kinnitab, et küsimus puudutab valmisoleku korraldust, mitte üksnes töö eest tasumist. Samade spetsialistide jätkamine, kasutuselevõtueelne kvaliteedikontroll, garantiikohustus ja reserv ei tõenda igaüks eraldi piiramatu lisatööjõu olemasolu. Neid tuleb siiski hinnata koos prioriteetse valmisoleku lubadusega. Prognoositud töötundide ja vajaduspõhise valmisoleku erinevus ei ole iseenesest vastuolu: valmisolek ei pea tähendama kõigi reserveeritud tundide tegelikku kasutamist. Hankija peab seetõttu selgitama, milline lubatud reageerimise või kaasamise põhimõte jääb osalise hõivatuse juures ebaselgeks, mitte üksnes kordama, et prognoosi ületava töö korral võib tekkida lisavajadus. Täiendav seisukoht seda korralduslikku puudust piisavalt ei konkretiseeri.

**15.5.** Kattuvate tegevuste puhul tuleb eristada plaanipärast paralleelset tööd riskide realiseerumisel tekkivast samaaegsest lisatööst. Vaidlustaja viited [Vaidlustaja ärisaladus] näitavad ressursikorralduse ning riskimeetmete käsitlust. Hankija küsimus puudutab aga nende meetmete piisavust olukorras, kus samad võtmerollid peavad tegelema nii testileidude kõrvaldamise, migratsiooni valideerimise kui ka täpsustunud nõuete või andmekvaliteedi parandustega. Jälgimine aitab koormusprobleemi tuvastada ja prioriseerimine tegevusi järjestada, kuid nende mõju kontrollide mahule ja lõpptähtajale sõltub tööde omavahelistest sõltuvustest ning ajapuhvri kasutatavusest. Hankija argument vajab seetõttu sidumist konkreetsete kattuvate tegevuste ja rollidega, kõigi võimalike riskide samaaegset realiseerumist ei saa põhjenduseta eeldada. Vaidlustaja argumenti tuleb omakorda kontrollida sellest vaatenurgast, kas plaan kirjeldab meetmete koostoimet või üksnes loetleb need.

Hankija esitatud täiendav selgitus eristab põhjendatult rollide koormust tegevuste vahelistest sõltuvustest: [Vaidlustaja ärisaladus] ei kõrvalda eeltingimuse hilinemisest tekkivat

ajakavanihke võimalust. Samas ei ole kontrollitud kattumine iseenesest vastuolus etapilise üleandmisega, kui enne eelneva etapi kinnitamist tehakse järgmises etapis sellest tulemusest sõltumatuid ettevalmistustöid. Konkreetsete E3–E4 ja E4–E5 nädalapõhiste seoste kasutamisele kohalduvad otsuse p-is 12 märgitud piirid – neid ei saa ilma Vaidlustaja ärakuulamiseta võtta uue iseseisva vastuolu tuvastamise aluseks. Varem esitatud võtmerollide koormuse etteheite puhul tuleb aga näidata, milliste sõltuvate tööde lõpetamist või kontrollide ulatust kavandatud kattumine ja puhver ei selgita. Selleks ei ole nõutav kõigi riskide täpne tõenäosusarvutus ega ammendav ümberplaneerimine. Küll on vaja sisulist seost konkreetse plaani, riskide koosmõju ja puhvri kasutatavuse vahel. Üldine võimalus, et mitu parandustööd võivad langeda samale ajale, ei asenda seda seost.

**15.6.** Sisuline erimeelsus seonduvalt RHS § 115 alusel selgituste küsimisega Vaidlustajalt puudutab seda, kas selgitused avasid algses pakkumuses kavandatud ressursside kasutust või muutsid hindamise lähtealust. Hankija väidab, et [Vaidlustaja ärisaladus] jaotused täpsustasid olemasolevat ressursiplaani, Vaidlustaja peab neid hiljem esitatud andmeteks, mida ei saanud kasutada algse projektiplaani puuduste põhjendamiseks.

RHS § 115 alusel küsitud selgitus puudutas põhjendamatult madala maksumuse kontrolli. Selgitusest pärinevad [Vaidlustaja ärisaladus] jaotused avasid küll algses pakkumuses esitatud ressursiplaani, kuid neid ei saanud pidada algse projektiplaani iseseisvateks puudusteks viisil, mis jätab arvestamata projektiplaani ülejäänud rollid ja tegevused. Selgitust võib kasutada pakkumuse mõistmiseks, kuid see ei tohi muuta hindamise eset ega viia selleni, et Hankija hindab hilisemat jaotust eraldi kogu pakkumuse asemel. Koondtabeli sõnastus näitab, et üksikud selgitusest pärinevad arvud said keskse kaalu, samas kui kogu ressursijaotuse mõju ei ole põhjendustes avatud.

Selgituse küsimise õiguslik alus ei muuda selles esitatud andmeid iseenesest kvaliteedi hindamisel kasutuskõlbmatuks. Kui hinnaselgitus üksnes avab algses pakkumuses kavandatud töömahu jaotust, võib see aidata mõista ka projektiplaani. Samuti ei ole selgituses ilmnenud ebasoodsa asjaolu arvestamine üksnes selle mõju tõttu keelatud. Kontrollida tuleb siiski, et selgitus ei asendaks algset pakkumust, ei tooks hindamisse uut tingimust ega lahutaks üksikut tööpaketti selle ülesannetega seotud teistest rollidest ja tegevustest. Maksumuse põhjendatuse aktsepteerimine ei kohusta andma projektiplaanile maksimumhinnet, kuid ka projektiplaani madalamat hinnet ei saa põhjendada üksnes sellega, et maksumuse kontrollimisel küsiti täiendavaid selgitusi.

**15.7.** Võrdse kohtlemise argumendi puhul tuleb võrrelda mitte üksnes projektiplaanide struktuuri, vaid samade hindamisaspektide sisulist käsitlust ja etteheidete olulisust. Hankija tunnustab Vaidlustaja plaani tugevusi, mistõttu ei kinnita samade teemade olemasolu Kolmanda isiku pakkumuses veel nende eiramist Vaidlustaja puhul. Vaidlustaja konkreetne väide sama detailsustaseme erinevast hindamisest eeldab siiski vastust võrreldavate pakkumuseosade põhjal. Askend Estonia OÜ ja Vaidlustaja paigutamine samale 3 punkti tasemele ei tõenda iseenesest ebavõrdset kohtlemist, sest tasemekirjeldus võib hõlmata erinevat liiki puudusi. Samuti ei tulene aritmeetilise vastuolu olemasolust automaatselt, et see on iga sisulise põhjendamispuuduse suhtes olulisem. Üksnes punktide erinevus või sarnane peatükkide loetelu ei kinnita ka väidet hindamise tahtlikust suunamisest.

Täiendavates seisukohtades Hankija esitatud Kolmanda isiku digiallkirjastamise töövoo ja analüütiku kaasamise kirjeldused toovad erinevalt üldisest tugevuste loetelust välja sisuliselt

kontrollitavad võrdlusaspektid. Nende lisandumine vaidlustusmenetluse viimases seisukohas ei kõrvalda siiski otsuse p-is 12 selgitatud piiranguid. Ka sisuliselt tuleb võrrelda töövoo selgust ning töö ja ressursi kooskõla põhjendust, mitte teha järeldust üksnes ühe pakkuja suurema ressursipanuse põhjal. Vaidlustaja pakkumuses sarnaste teemade esinemine ei anna talle automaatselt õigust samale hindele, Kolmanda isiku põhjalikum üksikkirjeldus ei tõenda omakorda kõigi teiste Vaidlustaja pakkumusele tehtud etteheidete põhjendatust.

RHS § 47 lg 4 p-s 3 nimetatud eduka pakkumuse eeliste selgitamine ei tähenda, et Koondtabel peaks sisaldama kõigi pakkumuste iga lõigu paarikaupa võrdlust. Küll peab põhjendustest olema arusaadav, milline hinnatav kvaliteedierinevus andis edukale pakkumusele eelise ning kas sama nõuet rakendati ka Vaidlustaja pakkumusele. Askend Estonia OÜ 145 tunni arvestuslik puudus ja Vaidlustaja ressursijaotuse põhjendamise puudused võivad kuuluda samale 3 punkti tasemele, kuigi on erinevat laadi, üksnes nende erinevus ei tõenda ebavõrdset kohtlemist. Samuti ei nähtu üksnes hinnete erinevusest, et Hankija soovis eelistada ette kindlaks määratud ettevõtjat. Käesoleva otsuse järeldus ei tugine sellise kavatsuse tuvastamisele, vaid Vaidlustaja pakkumuse hindamise üksikute aluste ja nendest kujunenud tervikhinde ebapiisavale kontrollitavusele.

**15.8.** Hankija täiendavad seisukohad näitavad, et ressursijaotuse põhjendatuse hindamine ei eelda tööde kindla ebaõnnestumise tõendamist ning et eelanalüüs, automatiseerimine, rahaline reserv ja tavapärane paralleeltöö ei vasta igaüks eraldi kõigile projektiplaani teostatavuse küsimustele. Selles osas on Hankija vastuväited asjakohased. Need ei kõrvalda aga vajadust hinnata Vaidlustaja kirjeldatud etapiviisilist analüüsi, migratsiooni tööjaotust ja kontrolle, prioriteetset hüpertoe valmisolekut ning riskimeetmete ja puhvri koosmõju tervikuna. Õigeaegselt esitatud põhjendustest ei nähtu piisavalt, millised konkreetsed ressursi- ja ajakavaseosed jäid seda töökorraldust arvestades avamata. Uusi etapipõhiseid ja nädalapõhiseid võrdlusi ei saa kasutada selle puudujäägi kõrvaldamiseks otsuse p-is 12 selgitatud tingimusi eirates.

**16.** Kuna Hankija sidus mõlemad hinded kõigi puuduste koosmõjuga, ei saa vaidlustuskomisjon ise eeldada sama hinde säilimist. Seetõttu ei ole antud 3 punkti mõlemas vaidlusaluses hindamiskriteeriumis nõutava läbipaistvuse ja kontrollitavusega põhjendatud. Hankija ei ole järginud RHS § 3 p-des 1 ja 2 ning § 117 lg-s 1 sätestatud nõudeid. Vaidlustus tuleb rahuldada ja pakkumuse edukaks tunnistamise otsus kehtetuks tunnistada.

**17.** Kolmanda isiku kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise otsused.

Kolmanda isiku kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise otsused on vaidlustatud põhjendusel, et Kolmanda isiku pakkumus on õigusvastaselt edukaks tunnistatud. Kuna Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus tunnistatakse kehtetuks ja Hankijal tuleb pakkumusi uuesti hinnata, tuleb kehtetuks tunnistada ka Kolmanda isiku kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise otsused.

**18.** Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude väljamõistmise osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks väljamõistmisele vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 2560 eurot.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotlused lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks summas 3400,8[2] eurot (ilma käibemaksuta) 17,44 tunni õigusabi osutamise eest tunnitasuga 195 eurot käibemaksuta.

Vaidlustuskomisjon peab Vaidlustaja lepingulise esindaja kulusid vajalikuks ja põhjendatuks ning mõistab need Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja.

(allkirjastatud digitaalselt)

[2] 17,44 X195=3400,8 (Vaidlustaja on eksinud ja nõudnud 3402,45 euro välja mõistmist)